Milliyet
ÇOCUK
25 Ağustos 1980 ● Sayı: 34 ● 20 Lira

Her hafta
Milliyet
ÇİZGİ-ROMAN
dergisi
armağan ediyoruz

Bir çizgi romanın tamamı
SONSUZ NEFRET

BİRBİRİNDEN GÜZEL ÇİZGİ-ROMANLAR

PEMBE PANTER ✱ RAHAN ✱ CADI NİNE ✱ PEMBE TAVŞAN ✱ RED KIT
BİZİM ALİ ✱ TEMEL REİS

TEMEL REİS

ALABALIK

BUGÜN ÇOK YORUCU OLACAK...
ENERJİ TOPLAMALIYIM!
?
ISPANAK

SELAM OBUR.. KABASAKAL'I GÖRDÜN MÜ?
HAYIR DOSTUM...

BANA ÖYLE GELİYOR Kİ, AZ SONRA KAVGA EDECEKSİNİZ!
O SERSEMİ BULMALIYIM...

KABASAKAL'I GÖRDÜN MÜ?
BUGÜN HİÇ GÖRMEDİM..

GÜZEL BİR DÖVÜŞ OLACAK...
EĞLENCELİ BİR GÜN GEÇİRECEĞİZ...

?
?
?

ÇABUK OL ALABALIKLARI KAÇIRACAĞIZ!
ÇOK İYİ! GİDİP SANDALI GETİREYİM.
GÜNÜMÜZDE ARKADAŞLARA DA GÜVEN OLMUYOR.
BEN DE KAVGA OLACAK SANMIŞTIM...
7-24
BUD SAGENDORF

Milliyet
ÇOCUK
DERGİSİ

Pazartesi günleri yayımlanır

25 Ağustos 1980

1980 / Sayı 34 / Sıra 377

Sahibi:
Milliyet Yayın A.Ş. adına
ERCÜMENT KARACAN

Genel Yayın Yönetmeni:
ÜLKÜ TAMER

Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni:
GÜL ÖNET

Teknik Yönetmen:
MEHMET İLKORUR

Adres:
MİLLİYET ÇOCUK DERGİSİ
Milliyet Yayınları
Basın Sarayı
Cağaloğlu
İstanbul

Abone ve Satış için Başvuru Adresi:
MİLLİYET GAZETESİ
Satış Servisi
Cağaloğlu
İstanbul

Abone Koşulları:
1 yıl: 1014 TL.
6 ay: 507 TL
Uçakla:
1 yıl: 1092 TL
6 ay: 546 TL
Yabancı ülkeler için ayrıca posta ücreti eklenir

Dizgi:
Milliyet Yayınları

Baskı:
Milliyet Ofset Tesisleri

Türkiye'de satış fiyatı:
20 TL
Kıbrıs'ta satış fiyatı:
25 TL

bizden size

BU hafta,"30 Ağustos Zafer Bayramı" var sevgili okurlarımız.Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızın zaferle noktalanan en önemli günlerinden birini önümüzdeki günlerde kutlayacağız.Türk halkının örnek bir dayanışma gösterdiği,dillere destan bir savaşım vererek sağladığı bu zafer,öteki Asya-Afrika uluslarının direnişlerine de örnek oldu."30 Ağustos Zafer Bayramı" kutlu olsun...

ÖYKÜMÜZ Fakir Baykurt'tan. Baykurt'un öyküleri uzun süredir dergimizde yer almıyor.Dilerseniz,onun kısa özgeçmişini sizlere aktaralım : Günümüzün önemli yazarlarından olan Baykurt,1929'da Burdur'da doğdu.Gönen Köy Enstitüsü'nü bitirince beş yıl köy öğretmenliği yaptı. İlk yazılarını öğrenciyken yazdı."Yılanların Öcü","Irazcanın Diriliği","Amerikan Sargısı""Tırpan","Kaplumbağalar" ve "On Binlerce Kağnı" yazarın önemli kitapları arasındadır.Sanatçının sizler için yazdığı,"Akyıldız'ın Anası" adlı son öyküsünü ilgiyle okuyacağınıza inanıyoruz...

TOPKAPI Sarayı'nı anlatan yazı dizimizi izliyorsunuz değil mi? "Topkapı Sarayı"nın genel biçimde tanıtıldığı ilk yazımızdan sonra sırasıyla Saray Mutfağı,Arz Odası'nı gördükten sonra sıra,Hazine'ye geldi. Bu sayımızdaki bölümü 51. sayfamızda okuyabilirsiniz...

BAŞTAN Başa Türkiye,adlı dizimizde bu hafta Bursa anlatılıyor.Marmara Bölgesi'nin önemli kentlerinden biri olan Yeşil Bursa'yı iç sayfalarımızda tanıyalım...

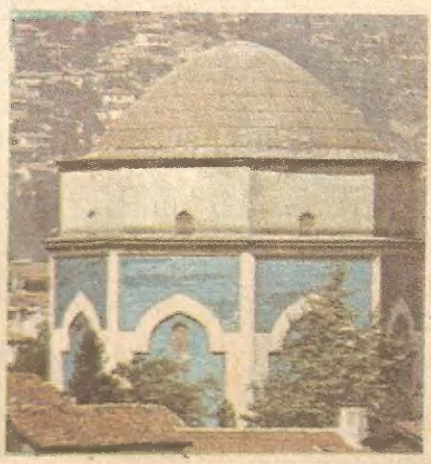

Pembe Tavşan

İTALYAN çizer,Mattioli'nin hazırladığı,"Pembe Tavşan"gerek çizgileri,gerekse işlediği konular bakımından çağdaş bir çizgi-roman.Gazetecilik yapan Pembe Tavşan'ın serüvenlerini izliyorsunuz değil mi?

ÜÇ yıl gibi uzun bir süre,"Milliyet Çocuk Dergisi"ne Uzay Çocukları'nı hazırlayan Mıstık ağabeyiniz,bize gelerek çok yorulduğunu,bir süre tatile çıkmak istediğini söyledi.Biz de kendisine hak vererek onu tatile yolladık.Ama tatilde de boş durmamasını,Uzay Çocukları'nın yeni serüvenini çizmesini istedik.Mıstık ağabeyinizin hazırladığı Uzay Çocukları'nın yeni serüveni,"Uzay Robensonu" yeni cildimizde başlayacak...

ÇEVRE Gazetesi'nde gazeteci olarak görev yapmak isteyen arkadaşlarımızın mektupları gelmeye başladı bile.Yurdumuzun yaklaşık her yöresinden mektup yazan okurlarımız,gazeteye yazı yazacaklarını bildirdiler.Öyle sanıyoruz ki,çok kısa bir süre sonra kalabalık bir okur topluluğu,"Çevre Gazetesi"nde görev alacak...

BU haftalık bu kadar sevgili okurlarımız.Gelecek pazartesi yepyeni bir sayıda buluşuncaya kadar hepinize iyi günler dileriz.Hoşça kalın...

CADI NİNE

BİR LABARATUARA BENZİYOR. NE İÇİN KULLANILIYOR ACABA?
BİR SÜRÜ ŞİŞELER, KAVANOZLAR DİZİLMİŞ RAFLARA.
BUNLARIN İÇİNDE NE VAR ACABA?
BAZILARININ İÇİNDE RENKLİ TOZLAR, BAZILARINDA DA SIVILAR VAR.
BURADA DA BİR SÜRÜ ESKİ KİTAP VAR.
ŞUNLAR NEDİR ACABA?
HEY, KOSUN BURAYA!..
ÇOK ESKİDEN KALMA BİR BÜYÜ KİTABI!
BAKALIM İÇİNDE NELER YAZIYOR?
13

BİR EŞYAYI UÇURMAK İÇİN 403'NCÜ BÜYÜ YAPILIR.
BİR YARASA KANADI, 3 MEŞE PALAMUDU, 4 ÇEKİRGE AYAĞI...
HEY, KİMSİNİZ SİZ?
NEREDEN GELİYOR BU SES?
BURADA BİZDEN BAŞKA KİMSE YOK.
NE İŞİNİZ VAR BURADA?
HİÇ ANLAMIYORUM. GÖRÜNÜRDE KİMSELER YOK...
HIRSIZLAR, CEZANIZI ÇEKECEKSİNİZ.
BİZ HIRSIZ DEĞİLİZ. NE OLUR BAĞIŞLAYIN BİZİ.
14

ŞU TARAFTA BİR ŞEY KIPIRDIYOR.
YAVAŞÇA YAKLAŞIP BAKALIM.
AAA!.. BİR KAPLUM BAĞA!
RENGİNE BAK! NE KOMİK, HA, HA, HA!..
NE OLMUŞ? BEĞENEMEDİN Mİ?
KONUŞUYOR DA ÜSTELİK!
HAYRET DOĞRUSU!
BEN SİZİN BİLDİĞİNİZ KAPLUMBAĞALARDAN DEĞİLİM, ANLADINIZ MI SALAKLAR?
HİÇ AKLIM ERMEDİ BU İŞE.
BİZE BAĞIRAN SEN MİYDİN?
15

DEVAMI HAFTAYA

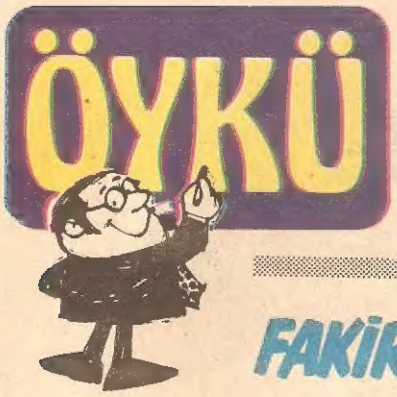

AKYILDIZ'IN ANASI

FAKİR BAYKURT

EVVEL zaman içinde, kalbur saman içinde. Dünya hamam iken, horoz imam iken, babam yüz bin pirenin başında çoban iken; bir ülke vardı. Şimdi üzerinde yaşadığımız bu ülkede o zaman başka insanlarn yaşıyordu. Onlar bizim eski atalarımızdı. Araçları gelişkin olmadığı için toprağı iyi işleyemezlerdi. Yüce dağların başındaki karların erimesiyle taşkınlardan zarar görürlerdi. Kimi yıllar da gökten damla düşmez, kuraklıktan kavrulurlardı. Ekinleri evinleşmeden kurur, aç kalırlardı.

Bir yıl gene amansız bir kuraklık oldu. Irmakların suları, binlerce yıldır akıp gittikleri denizlere başıboş akıp gittiler. Tarlalar bir avuç ürün vermedi. Ot saman olmadığı için mallar da üremedi. Kışa hazırlıksız girdiler. Sulanabilir bir iki tarlası olanların biraz yiyeceği vardı ama onlar da çabuk bitti. Kışı çok sayıda kurban vererek geçirdiler. En çok da çocuklar, çocuklu analar öldü.

Ertesi bahar yeniden ekip diktiler. Dağların başındaki karlar eriyince ırmaklar gene taştı, tarlalar, bahçeler battı çıktı. Yeniden ektiler, diktiler, bu kez de yağmurlar yağmadı, gene kıtlık oldu. Daha sıkıntılı bir kışa girdiler. Yoksulların hali temelli kötüydü. Birazcık varsıl olanlar da sıkıntı çekiyordu.

Şimdi üzerinde yaşadığımız bu toprakların kıtlıkları bir geldi mi, yedi yıl arka arkaya gelirdi. Gene öyle olacak diye yüreklerinin yağları eriyordu.

Artık çok varsıllar da sıkıntı çekiyordu. Ölenler ölüp kurtuluyor, ölmeyenler buldukları birkaç lokmayı paylaşmakta zorluk çekiyordu. Babanın oğula sevgisi, oğulun anaya saygısı azalıyordu. Biraz halsiz düşüp bayılanların yüzüne kimse bakmıyordu. Bırakıyorlardı, ölüyordu hepsi...

Yem, yiyecek temelli bitmişti artık. Bulurlarsa ağaç kabuğu, çalı kökü yiyorlardı.

Bir genç adam vardı. Uzun boylu, ak yüzlüydü. Bebekliğinden beri çok yakışıklıydı. Anası onu, "Aman benim Akyıldızım!.." diye diye seviyordu. Adı Ahmet miydi, Mehmet miydi? Bilen yoktu. Anası, "Akyıldız aşağı, Akyıldız yukarı..." diye çağırdığı için, konu komşu da adını "Akyıldız" biliyordu.

Kızlar: "Akyıldız emmi!.."

Oğlanlar: "Akyıldız dayı!.." diyorlardı.

Akyıldız'ın anası sağdı daha. Pek öyle boğazlı biri olmadığı için az yer, uz yer, çoğu akıllı insanların yaptığı gibi sofradan yarı aç kalkardı. Azla yetinmeye alışmıştı. Şimdi herkesin çektiği kadar sıkıntı çekmiyordu. Bir lokma ot ekmeği, ağaç kabuğu verirlerse yiyor, vermezlerse yemiş gibi eliyle ağzını silip oturuyordu. Yiyecek bir şey istemeyi arsızlık sayıyor, çekiniyordu. Ama ne kadar çekinse, evin içinde bir boğazdı gene de... Akyıldız kendisi, karısı, sağ kalan iki çocuğuyla bir şey yerken, ona da vermek gerekiyordu. Kıtlık mıtlık, insanlık temelli ölmüş değildi.

Ortalıkta bir haber dolaşmaya başladı. Kimileri yaşlanmış ana babalarını öldürüyordu. Açlık temelli alıp yürüyünce böyle davranışlar ayıplanmaz olmuştu. Akyıldız'ın düşüncesi, ne yapıp edip, kalan iki çocuğunu yaza çıkarmaktı. Bu yüzden o da anasını öldürmeliydi bari...

Geceleri saklı gizli bunu düşünmeye başladı. Düşündüğünü karısına açmıyordu, ama böyle bir iş yaparsa o da sevinirdi. Kaynanasını candan sevecek kadar nitelikli biri değildi.

Kararını vermişti. Bir gün, "Ana, haydi seni komşu köye götüreyim, gezeriz..." dedi.

Kadın, oğlunun aklından geçenleri ne bilsin?

"Olur Akyıldız'ım gidelim..." dedi.

Yola çıktılar. Oldukça soğuk bir kış günüydü. Gittiler gittiler. Bir dağ aştılar, iki dere geçtiler. Bir ormana gelip durdular. Akyıldız burala-rı iyi biliyordu. Köyünün kırlamıydı.

Bir kayanın dibinde anasını ardından itip düşürdü. Sonra belindeki bıçağı çıkarıp kesti. Çok zorluk çekiyordu Akyıldız. Kolay değildi öz anasını, hem de bir insanı öldürmek. Güç belâ başardı. Bırakıp gidecekti ölüsünü. Dağların kurtları, kartalları da açtı, yerlerdi...

Akyıldız düşündü: "Bu kötü işi ben kıtlık yüzünden yaptım. Gerçekte anamı canım gibi seviyordum. Onun için ciğerini çıkarıp eve götüreyim. Kurutup bir yerde saklar, ara sıra çıkarır bakarım. Özlemlerimi böylece dindirmiş olurum..." dedi.

Anasının ciğerini çıkarıp kuşağının arasına koydu. Taşlı çakıllı yollardan dalgın dalgın yürüyordu. Birden ayağını bir taş aldı, düşüp kapaklandı yere... O kadar sert düşmüştü ki, çok acı duydu: "Ah anaaam!.." diye bağırdı elinde olmadan.

Anasının ciğeri, Akyıldız'ın inlemesini duydu kuşağının içinden. Sanki ölmemişti, oğluyla gezmeden dönüyordu. Sanki oğlunun düştüğünü görmüştü, kurtarmak için üzerine atılıyor gibi:

"Ah oğuul; düştün müü?.." diye inledi.

anılar kereveti

yaz günleri

Yaz günleri uzun yine
Öyle uzun uzun ki
Ağustosböceklerinin sesi
Ermiyor akşamın serinliğine

Kaç çocuğa haber saldım:
"Gelsinler oynayalım"
Çardaklara taşınmışlar
– Ben bir memur çocuğuyum –
Yine yapayalnız kaldım.

Tokmaklarımı gümletsem
Çeksem bir bir mandalları
Bir yararı filân yok
Bütün kapılar kapalı
Açılıverseler bile
Bomboş duruyor avlu...

karadut

Baktım daha yaşıyor
Karadut, kamburu çıkmış
Daldı gözleri, bir şey der gibi
İyice yaşlanmış, konuşamıyor
Dallarına sarıldım bir eli öper gibi.

kuyu

Bir kuyu vardı ürktüğüm
Bir kova inmeye görsün
Gümbür gümbür gümbürder
Ayşe Abla eşlik eder
Ve o da çıkrığıyla
Türkü söylermiş meğer.

Eğildim başına, dedim: "Merhaba"
Yankılandı içli içli:
"Sen yine uzak dur ha
Türkü çağırdığıma bakma
İşim çok çekinceli..."

dedemin evi

Biraz ötede dedemin evi
Anısına bir süre el bağladım
Yerine apartman dikmişler
Ne yalan söylemeli
Oturdum hüngür hüngür ağladım.

kasnaklı

Bir çocuk uçurtma uçuruyordu
– Bizim oralarda "Kasnaklı" derler –
Sal dedim, otuz yıl önceye sal
Aldım ipini elinden
Ses çıkarmadı
Sevindim uysal uysal.

Yalnız bir şey değişmiş
Ot bağlardık kuyruğa biz kâğıt yerine
– Yoktu gazete bile –
Şimdi binbir rengi birden
Ağıyor gökyüzüne.

aydın yalkut

30 AĞUSTOS ZAFER BAYRAMI

Bu hafta,Ulusal Kurtuluş Savaşımızın zaferle noktalanan en önemli günlerinden biri olan 30 Ağustos'un zaferi'nin 58.yılını kutlayacağız.

Her yıl ulusal bayramlarımızdan biri olarak kutladığımız,30 Ağustos,Türk ulusunun yurdumuza saldıran düşmanları Anadolu topraklarından söküp attığı gündür.Türk halkının örnek bir dayanışma gösterdiği,dillere destan bir savaşım vererek ulusun birliğini,beraberliğini,bütünlüğünü,özgürlüğünü sağladığı bu zafer gününe nice acılardan geçip,türlü yoksunlukları altederek ulaştık.

Türk halkının zorlu bir savaşım sonunda ulaştığı bugünü,bize Gazi Mustafa Kemal komutasındaki Türk ordusunun kahraman Mehmetçik'leri kazandırdı.Bir avuç toprağını bile saldırganlara kaptırmayan,bu uğurda canını vermekten çekinmeyen dedelerimiz, babalarımız bu zaferi bizlere armağan etti.Bu zafer,Anadolu halkının zaferi olarak tarihe geçerken aynı yazgıyı paylaşan öteki Asya-Afrika uluslarının direnişlerine de örnek oldu.Onları da yüreklendirdi.Güçlerine güç kattı.

Yirminci yüzyılın başları,dünyanın en bunalımlı dönemlerinden biridir. 1914'te patlayan Birinci Dünya Savaşında dünya ulusları ikiye ayrılmıştı. Almanya,Avusturya-Macaristan ve İtalya bir yanda,İngiltere,Fransa ve Rusya öteki yanda yer alıyordu.Sömürgeci emeller besleyen bu iki grubun da amacı,çökmekte olan Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalamaktı.Bu iki uğurda,iki grup karşılıklı savaşa tutuşacak,kazananlar Osmanlı İmparatorluğu'nun mirasına konacaklardı.Kısacası iki yandakilerin de amacı bizi bir lokmada yutmak idi...

Osmanlı İmparatorluğu ,Birinci Dünya Savaşı'nda,Almanya'nın zorlamasıyla onların yanında yer aldı.Daha sonra Almanya'nın savaşı yitirmesiyle biz de yenik sayıldık.

30 Ekim 1918'de imzalanan,"Mondoros Anlaşması"yla savaş sona erdi. Yurdumuzu İtalyanlar,İngilizler ve Fransızlar çabucak paylaştılar.İngilizlerin desteğiyle,İzmir'e asker çıkaran Yunanlılar,ta Anadolu içlerine kadar yürüdüler.İstanbul'daki Osmanlı Padişahı kukladan başka bir şey değildi.

Bu durumda yapacak tek bir şey vardı.Vatansever Türk aydınlarıyla,subayları Anadolu'ya geçerek halkı ayaklandırmalıydı.Nitekim onlar da öyle yaptılar...

İşte Atatürk de bunu gerçekleştirmek için,19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktı.Atatürk,Erzurum ve Sivas kongrelerini toplayarak,halkın direnişini örgütledi.16 Mart 1920'de düşman kuvvetleri İstanbul'u da işgal ettiler.

Hem düşmanı yurdumuzdan hem de ulusal bütünlük ve bağımsızlığı sağlamak amacıyla çok geçmeden 23 Nisan 1920'de Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi kuruldu.Başkanlığına Mustafa Kemal Atatürk getirildi. Böylece Osmanlı İmparatorluğu da tarihe karışmış oluyordu.

Ülkesinin gerçek sahibi olduğunu ilan eden halk,düşmana dört bir yandan saldırmaya başladı.

Birinci,ikinci İnönü zaferlerinin kazanılmasından sonra girişilen Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasıyla Türk Ordusu,Anadolu içlerine kadar ilerledi.Bu zafer,siyasal alanda da etkili olmuştu.İtalyanlarla Fransızlar yapılan anlaşmalarla işgal ettikleri bölgelerden çekildiler.

Bu arada Türk ulusu ,dışardan yardım almaksızın,kendi olanaklarıyla hazırlıklarını sürdürüyordu.1922 yılının Ağustos ortalarına kadar,Doğu,Orta ve Güney Doğu Anadolu'dan işgal kuvvetlerinin elindeki İstanbul kaynaklarından gizli gizli cephane,özellikle top cephanesi sağlandı.Türklerin bir karşı saldırıya geçeceğini kimse ummuyordu.Oysa ki,Türklerin kesin kararı,düşman kuvvetlerini bir an önce Anadolu'dan atmak,savaşı en kısa sürede sona erdirmekti.Bu iş için büyük bir saldırı hazırlandı.Plan hemen uygulamaya koyuldu.Başkomutan Mustafa Kemal Atatürk'ün Kocatepe'den yönettiği , Batı cephesi komutanı İsmet İnönü ile Genel Kurmay Başkanı Fevzi Çakmak'ın hazır bulundukları Büyük Taaruz,26 Ağustos gecesi sabaha karşı,yoğun bir topçu ateşi ile başladı.Düşman mevzileri dağıtıldı.Büyük Taaruz'un ardından gerçekleştirilen,Başkomutanlık Meydan Muharebesiyle Yunanlıların Afyon bölgesindeki kuvvetlerinin önemli bölünleri ,silah,araç ve gereçleriyle yok edildi.

30 Ağustos 1922 akşamı,general Trikopis ile general Diyenis,birliklerinden sağ kalanlarla Türk çemberini güçlükle yardılar.Canlarını Murat Dağları'na kaçmakla kurtardılar.

Afyonkarahisar,Altıntaş,Dumlupınar arasında 5 gün 5 gece süren büyük meydan savaşının zaferle sonuçlanmasından sonra Atatürk Dumlupınar'da orduya ünlü buyruğunu verdi:

"İlk hedefiniz Akdeniz'dir,ileri!"

Bu buyruk,Türk halkıyla,Türk ordusunun bitmek tükenmek bilmeyen gücü sayesinde çok geçmeden yerine getirildi.9 Eylül 1922'de İzmir'e giren ordumuz,düşmanın son kalıntılarını da denize döktü...

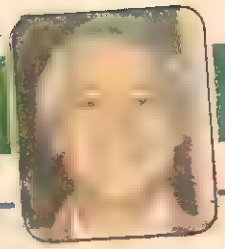

HALİT KIVANÇ SİZLERLE

NE OLDU BU DÜNYAYA?

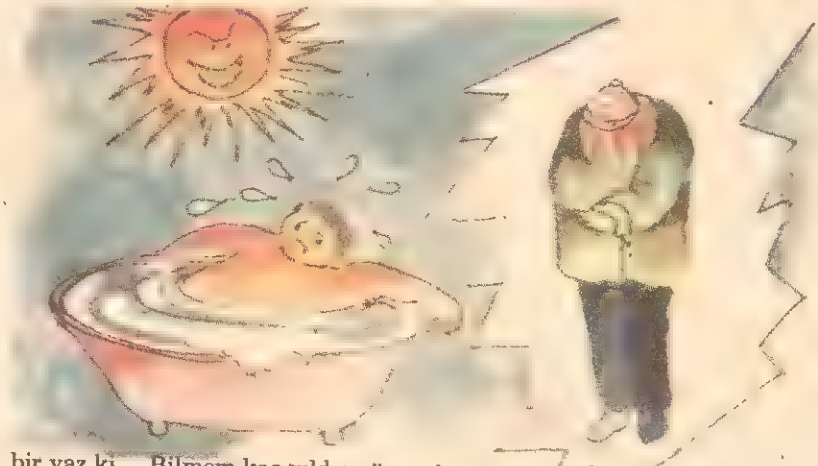

GEÇENLERDE yaşlı bir tanıdık, havalardan yakınıyordu:

"— Ben yetmiş yaşımı çook gerilerde bıraktım. Yani yetmiş yılı aşkın zamandır şu dünyada yaşıyorum. Ama ne 1979 yılı gibisini 1980 gibisini... Eskiden, bizim çocukluğumuzda okulda okuturlardı. Yaşayan da görürdü zaten. Dünyada dört mevsim vardı: Yaz, sonbahar, kış, ilkbahar... Okulların açılması sonbahara rastlardı. Siz ne diyorsunuz ona... Dur bakayım: Güz... Tamam... Bizim sonbaharın adı, sizin dilde güz... Yılbaşına doğru kış gelirdi. Ocak ve Şubat, en soğuk aylardı. Ama biz çocukluk heyecanı içinde kartopu oynuyoruz diye sevinir, soğuğun farkına bile varmazdık. Mart tehlikeli aydı. Öyle kaypaktı ki... Mart'ta havaların birazcık ısınmasına aldanıp hastalanan çok olurdu. Çünkü Mart içinde kış yeniden bastırıverirdi. Bundan ötürü de analarımız, babalarımız sık sık tekrarlardı: "Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır" diye... Yani herkes Şubat gitti, kış gitti sanırdı. Oysa Mart'la birlikte kış geri dönünce, evde odun kömür kalmaz. O yüzden evdeki kazmanın, küreğin tahta saplarını bile yakmak zorunluğu doğardı. Sonra ilkbahar başlardı. Önceleri ilkbahar derdik biz. Giderek sadece bahar oldu adı... Güzel de oldu. "Nisan, Mayıs ayları" diye şarkılar söylenirdi baharda... Her yer yeşillenir, papatyalar, derken gelincikler... Ne güzeldi Nisan'lar, Mayıs'lar... Haziran'la birlikte yaz sıcakları artar, Temmuz terledik, Ağustos ise âdeta inletirdi. "Ağustos sıcağı" deyimi o sıcaklardan kalmıştı... Eylül'de yeniden sonbahar, ya da güz başlar, bu böyle döner giderdi... Fakat iki yıldır, daha doğrusu son kış ve son yaz her şey altüst oldu. Ben kışın da böylesini görmedim, yazın da... Hele bahar? Geldi mi, geçti mi, farkına bile varamadık. Güneşi doğru dürüst selâmlayamadık bahar geldi diye... Derken bir yaz ki... Bilmem kaç yıldır görülmemiş sıcaklar... Bayılan, ayılan, ölen, deliren... Sonra bir de bakıyorsunuz, dünyanın bilmem ne yanında soğuktan titreşenler... Bu dünya böyle değildi bizim çocukluğumuzda? Ne oldu dünyaya? Ne yaptık ki böyle davranıyor bize? Yoksa sıcak güneşi kızdıracak bir harekette mi bulunduk da... Bir kaçıyor bizden... Bir de gelip tepemizi pişiriyor. Şunun ortasını bulsa, ayarlasa ya..."

★ ★ ★

İşte çocuklar, yetmiş yaşı gerilerde bırakmış bir aile büyüğünün söyledikleri böyleydi. Onu dinledikten sonra epey düşündüm. Ben de kendi çocukluk yıllarımı anımsadım. Ve hak verdim bizim yaşlı dosta... Bir meteoroloji (hava bilimi) uzmanıyla karşılaştığımda... Bu konuya değindim. Uzman olduğu için, bilim dalına giren bir sorunu öyle ayaküstü iki sözcükle anlatamazdı elbet. Bunun uzun ve bilimsel yorumu yapılabilirdi. Fakat uzman dostum da görünen gerçeğe katılmıştı: Son yılda havalar hiç de normal gitmiyordu. Yani... Yani dünyanın da, havanın da huyu değişmişti.

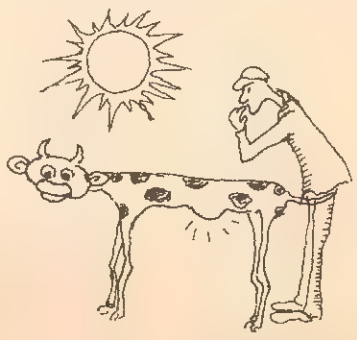

★ ★ ★

Kışın müthiş soğuğunu unutmuş gibiyiz şimdi... Yazın müthiş sıcağıyla uğraşıyoruz. Sizlerin nerelerde olduğunuzu bilemem şu anda... Ama ben bu yazıyı yazarken kan ter içindeyim. Hani terleye terleye bitip tükeneceğimden korkuyorum. Bakın size bu işin şakasını da ekleyeyim:

Bir tarihte bir yerde öylesine sıcak olmuş, öylesine sıcak olmuş ki... İnsanlar da, hayvanlar da sıcaktan öylesine zayıflamış, öylesine zayıflamış ki... Bir gün ineğin biri ufacık bir fındık yutmuş... Gebe diye baytar getirmişler.

★ ★ ★

Gene bir yerde... Issız bir yol... Ve müthiş bir sıcak... Tam da öğle sıcağı... Şişman, çok şişman bir adam, ter içinde taşıt bekliyor... Derken bir araba görünmüş... Sıska bir atın çektiği, tepesine kadar sebze dolu bir yük arabası... Şişman, arabacıya seslenmiş:

— Ne olur? Beni de alır mısın?

Arabacı, bir şişman adama bakmış, bir kendi sıska atına bakmış, bir de arabadaki tepeleme yüke bakmış... Hafif sesle işaret etmiş şişmana:

— Haydi atla ama... Şöyle kenardan... Beygire çaktırma bindiğini!..

ÇEŞİTLEME

SOLUNUM VE KOKLAMA ORGANI: BURUN

BİLİM adamları, bir kurbağanın soluk borusundan bir parça kesip mikroskop altına koymuşlar. Bir de bakmışlar ki — kurbağa öldüğü halde — soluk borusunun içindeki ince kıllar hareket ediyor... Bu parçanın, bir süre nemli kalması sağlanıp kuruması önlenmiş. Böylece, ölü kurbağanın soluk borusu kılları onsekiz gün boyunca oynayıp durmuş.

Öte yandan, bu parça, kılları yere değecek biçimde konulunca, kılların hareketi yüzünden birazcık ilerliyor. Bunun üzerine bir hesap çıkarmışlar: Bu kılların hareket hızına göre yapılacak bir otomobil, bir saatte dünya çevresinde dolaşıp geri gelebilecek!..

Solunum organlarımızdan biri ve aynı zamanda koklama organımız olan burun da, içi aynı özelliği olan kıllarla kaplı bir çıkıntı. Dıştan bakılınca deriyle kaplı, iki delikli bir çıkıntı olarak görülen bu organ, başın iç kısımlarında büyük bir bölüm kaplıyor ve kulaklara kadar uzanıyor. Delikler de tek boşluğa açılıyor. Burun, solunumun başlangıç noktası olmakla kalmıyor; içindeki pembe bir zar üzerinde sallanıp duran kıllarla dışarının tozlu havasını da süzüyor. Bu süzme görevinin yanı sıra, havanın çok nemli ya da kuru, sıcak ya da soğuk oluşu gibi diğer solunum organlarının işini güçleştirici dış etkenlere karşı koyuyor. Yani alınan havayı akciğerlerde kullanılacak ölçüde nemlendirip ısıttıktan sonra — akciğere gitmek üzere — soluk borusuna gönderiyor.

Burnun daha içerisinde, birtakım girintiler, çıkıntılar arasında koku hücreleri bulunuyor. Dışardaki cisimlerden çıkan "koku zerrecikleri" solunum sırasında bu hücrelere gelip koku izlenimi yaratıyor; bu izlenim de koku sinirleriyle beyne iletilip koku alınmasını sağlamış oluyor.

Burunda, koku hücrelerinin yanı sıra, salgı bezleri yer alıyor. Bu bezlerden çıkan, "sümük" dediğimiz salgının başlıca ödevi, havayla birlikte giren mikropların ve yabancı maddelerin öbür solunum organlarına gitmesini önlemek. Bu salgı, içeriye gelen havayı nemlendirdiği gibi, bazan mikropları da öldürebiliyor.

Fakat "Nezle" adı verilen hastalık, koku zerrelerinin koku hücrelerine ulaşmasını ve böylece koku almamızı engeller ve ayrıca nezle, burun içerisindeki bezlerle burun zarının şişmesine yol açtığından, solunum güçlüğüne de sebep olur.

Vücudumuza yabancı sayılan dış dünya (hava) ile sürekli ilişkisi olan burnumuz, en duyarlı organımızdır. Bu yüzden, burun zarının zedelenmemesi için, burnumuzla oynamamak; rahat soluk almak için de bu organımızı temiz tutmak gerekmektedir. Ayrıca solunum yoluyla miktop almamız da ancak bu organın temiz tutulmasıyla önlenebilir. Kısacası, burnumuzun temizliğine ve herhangi bir yoldan zedelenmemesine çok dikkat etmeliyiz.

ÇEŞİTLEME

HAVA VE ETKİLERİ

KARŞIMIZDAKİ kişi, bir şeyi tanımlarken, "Renksizdir, kokusuzdur, gözle görülmez, elle tutulmaz," diye başlasa, hemen aklımıza şöyle bir soru gelir: "Acaba alay mı ediyor, yoksa şaka mı yapıyor?"

Oysa bu tanımlanan biçimde, yani gaz halinde bir madde vardır. Hem de biz bu maddeyle sabah akşam, hatta uykumuzda bile ilişkideyiz. Gerçekten, sözlükler de, "Yeryüzünü kaplayan ve bütün canlılarla bitkilerin solunumuna yarayan renksiz, kokusuz gaz karışımı"nı "Hava" diye tanımlıyorlar.

Havanın — renksiz, kokusuz, gözle görülmez, elle tutulmaz bir madde olmasına karşılık — varlığı deneylerle kanıtlanabilir.

Bunların en kolayı, şişe deneyi... Boş, ağzı açık bir şişeyi başaşağı çevirip suya daldırırsak, şişeye su girmez. Ama aynı şişeyi ağzı yukarı gelecek biçimde batırırsak, suyun yüzüne birtakım kabarcıkların çıktığını ve şişeye su dolmaya başladığını görürüz. Bundan da anlaşılıyor ki, şişe boş değilmiş. İçindeki madde (hava) suyun yüzüne çıktı ve bundan boşalan yere su girdi.

Havanın varlığı yalnız bu deneyle değil, daha birçok olaylar ve deneylerle de kanıtlanabilir. Sözgelişi, çok rüzgârlı bir yerde durunca, üstümüze doğru bizi yere yıkacakmışcasına gelen hava akımının varlığını hemen duyabiliriz. Bunun gibi, pencereden atılan bir kâğıdın birden yere düşmediğini, yavaş yavaş ve uça uça indiğini görürüz. Ya balonların — soluğumuzla şişirince — içine dolan nedir?

Havanın varlığını kanıtladıktan sonra, her cisim gibi onun da bir ağırlığı olduğunu kolayca kavrayabiliriz.

Ağırlığı olan her cisim, üstünde bulunduğu yere basınç yapar. Demek ki havanın da bir basıncı var. Yukarıda, pencereden atılan kâğıt örneğinde, kâğıdın hemen düşmesini engelleyen de havanın alttan yaptığı basınç. Hava basıncı, "santimetrekareye bir kilogram" olarak hesaplanmış. Buna göre, bir insanın üstüne yeryüzünde 15 bin kilogram basınç yapıyor. Bunu duymamamızın nedeni, havanın bedenimize her yandan (yukardan, aşağıdan, sağdan, soldan) gelmesi.

Şunu da hatırlatalım ki, dünyanın ancak 80 kilometre yüksekliğe kadar olan kısmını hava tabakası çevirmekte. Hava, bu yüksekliğin altında, yeryüzüne yakın yerlerde daha yoğun; yükseldikçe yoğunluğu ve basıncı azalıyor. Dağcıların yüksekliklere çıktıkça güçlükle soluk almalarının nedenini herhalde anladınız.

İnsanlar, bu hava basıncından, günlük hayatlarında birçok yönlerden yararlanmasını bilmişler. Bir kaptan başka bir kaba sıvıları aktarmaya yarayan "Sifon"u, kuyulardan su çekmekte kullanılan "Tulumba"ları, hava basıncından yararlanarak icadedilen araçlar arasında sayabiliriz.

Öte yandan, havanın hangi maddelerden oluştuğu sorusu da aklımıza gelecektir. Tabiî hava da "Gaz" biçimindeki maddelerden oluşmuştur. Yaklaşık olarak dörtte üçü azot, dörtte biri oksijendir. İçinde, çok az miktarda karbondioksit, su, toz tanecikleri ve başka gazlar da vardır.

Bu gazların en önemlisi, canlıların yaşamasını, ateşin yanmasını sağlayan oksijen. Canlılar, kendilerine gerekli havayı "solunum" yoluyla alıyor. Solunum, insanlarda ve birtakım hayvanlarda ayrı, bazı hayvanlarda daha değişik, bitkilerdeyse bambaşka biçimlerde gerçekleşiyor. Bu, çok ilgi çekici, ayrıca incelenmesi gereken bir konu.

BUZDOLABINI KİM BULDU?

ESKİ çağlarda kar ve buz, cisimleri soğutmak için kullanılan doğal bir yol idi. Şaraplar bu yolla soğutulurdu. Büyük İskender ve Romalı Neron buzu bu amaçla kullanmışlardı. Ama eski çağlarda bile soğuğu üretmek için bir başka yol da biliniyordu.

Bu, belirli bir orandaki tuzu suda eritme işlemi idi. Amonyum nitrat ve güherçile gibi maddeler eriyince, sudaki sıcaklığı alıyorlar ve suyun sıcaklığını düşürüyorlardı. Tuz, suyun donma noktasını düşürürdü.

Buzun üzerine tuz konursa, buz suya dönüşür. Bu değişimin gerçekleşmesi için, enerjiye ya da ısıya gerek vardır. Bu da, su ile sağlanır ve böylece sıcaklık düşer.

Soğutmanın en ilkel yöntemi buz ya da kar, ya da suyun içinde eritilmiş tuzdur. Ama soğutma işlemini gerçekleştiren bir başka yöntem daha vardır. Buna, "buharlaşma" denir. Eğer avucunuzun içine bir parça alkol damlatırsanız avucunuzun serinlediğini hissedersiniz. Sıvı, elinizin sıcaklığını almış ve buharlaşmıştır.

Buharlaşma yöntemi, modern buzdolaplarının ortaya çıkmasını sağlamıştır. 1823 yılında Michael Faraday, amonyum buharını sıvıya dönüştürmesini bulmuştur. Modern anlamda ilk buzdolabını ise, 1874 yılında Carl Linde adında bir İsviçreli yapmıştır.

Turistik yönleriyle

BAŞTAN BAŞA TÜRKİYE

ULVİ DOĞAN

BURSA

GÜNÜMÜZDEN 3 bin yıl kadar evvel kurulduğu ele geçen kalıntılardan anlaşılan Bursa ilimiz, dünyada eşi bulunmayacak bir özelliğe sahiptir. Çünkü mevsimine göre aynı gün içinde dağda karlar üzerinde spor yapar, biraz sonra kente inip kendinizi sıcacık kaplıca sularına bırakabilirsiniz. Bu nedenle Bursa, hem yurdumuzun en büyük kaplıca kenti, hem de dağ sporlarının merkezidir. Osmanlı İmparatorluğu'nun da başkentliğini yaptığı için bir hayli tarihî yapıta sahiptir. Sularının bolluğu nedeniyle çok ağaçlı olan Bursa'nın bir adı da Yeşil Bursa'dır. Kentin bir bölümünün bile adı Yeşil'dir.

Osmanlı döneminde kalan camiler arasında en ünlü ve en büyük olanı Ulucami'dir ve kentin tam merkezinde ana cadde üzerindedir. Yıldırım Beyazıt tarafından yaptırılmıştır. Birbirine eşit büyüklükte iki minaresi vardır. Yirmi kubbelidir. Bursa'ya giden herkesin bu camiyi gezmesi gerekir. Çünkü içi insana rahatlık verecek kadar aydınlık, fıskıyesinden devamlı su akan şadırvanı, işlemeleri ve çinileriyle çok güzeldir. Güzelliğiyle yabancıların bile ilgisini çeken bir başka cami de Yeşil semtindeki Yeşil Cami'dir. Yıldırım'ın oğlu Çelebi Mehmet tarafından 1419 yılında yaptırılmıştır. Çinileri ve nakışları son derece güzel ve değerlidir. Karşısındaki Yeşil Türbe ve imaretleriyle bir külliye oluşturur.

Muradiye Camii, kendi adıyla anılan semttedir. İkinci Murat tarafından 1428 yılında yaptırılmıştır. Çok sade bir camidir. Demirtaş Camii, kendi adıyla anılan semttedir. Minaresi camiden ayrıdır. Minarenin altı şadırvandır ve bu nedenle de çok ünlüdür. Emirsultan Camii, Yıldırım Beyazıt'ın kızı Emir Sultan'ın eşi tarafından yaptırılmıştır. Altı kubbelidir ve 3. Selim zamanında yeniden onarılmıştır. Bunlardan başka daha çok cami vardır.

Türbelere gelince, bir bakıma Bursa bir türbeler kentidir de... Kentin Tophane denilen yüksekçe kısmında Osman Gazi ve Orhan Gazi'nin türbeleri yan yanadır. Osman Gazi'nin Bursa'nın fethinden sonra yapılan ahşap (tahta) türbesi bir yangınla yanıp kül olduğu için 1868 yılında Abdülaziz yeniden bugünkü binayı yaptırmıştır. Orhan Gazi'nin türbesi ise Saint Eli adlı Bizans manastırının yerine yapılmıştır. Türbenin içinde mozaikler bugün de görülebilir. Türbelerin en güzel ve sanatsal yanı yüksek olanı Cem Sultan Türbesidir. Fatih Sultan Mehmet'in oğlu Mustafa için yaptırdığı bu türbeye 1499 yılında yurt dışından kemikleri getirilen Cem Sultan gömülmüştür. İkinci Murat Türbesi de Muradiye Camii'nin batı kısmındadır. Kubbesinin tepe bölümü yağmur damlalarının sanduka (mezar) üzerine düşmesi için özellikle açık bırakılmıştır. Bursa'nın en ünlü türbesi Yeşil Türbe, Yeşil semtindedir. Sekiz yüzü olan binanın duvarları cam göbeği denen yeşile çalan mavi renkteki çinilerle kaplanmıştır. Çelebi Mehmet burada yatar. Bu kadar eski türbe yanında bir de yakın tarihlerde yapılmış olanı vardır. Mevlit yazarı Süleyman Çelebi'nin türbesi. Kentten Çekirge'ye giderken sol kısımdadır. 1951 yılında yapılmıştır.

Bugün bile ipek böceği yetiştirme bakımından yurdun en gözde

bölgesi Bursa ili ve çevresidir. Biliyorsunuz ki, ipekböceği devamlı dut yaprağı yiyerek gelişir, sonra da kozasını örer. Bu ipekböceği yetiştirme işi çok çok eski yıllara kadar uzadığı için sırf bu işlerle uğraşanların yerleştiği büyük bir han yapılmış ve adına da Koza Hanı demişler. İkinci Murat'ın son günlerinde yapılıp tamamlanan bina sonradan yangın geçirmiş, fakat bugün eskisi kadar güzel hale getirilmiştir. İkinci Beyazıt zamanından yapılan Pirinç hanından başka İpek Hanı, Karacabey Hanı, Kasır Hanı, Bey Hanı ve Çukur Han gibi birçok han daha vardır. Bursa'ya giderseniz mutlak surette Mudanya'ya ininiz ve deniz kıyısında bembeyaz bir bina içindeki Mudanya Mütareke Evi'ni geziniz. Kurtuluş Savaşı'mızın sona ermesini sağlayan Mudanya Mütarekesi'nin görüşmelerinin içinde yapıldığı bu bina bugün müze olarak herkese açıktır. Binanın odalarındaki bütün eşya o günlerde İnönü ve arkadaşlarının kullandığı biçimde durmaktadır.

Bursa'nın ilçelerinden olan İznik de tarihî kalıntı bakımından bir hayli zengindir. Yer yer yıkılmış olmakla birlikte İznik'in çevresini kaplayan surlar beş kilometreye yakın uzunluktadır. 245 burçtan oluşur. İznik'te bulunan Ayasofya, bugün için cami haline getirilmiştir. Fakat Hıristiyanlar için önemi çok büyüktür. Çünkü, 723 yılında Hıristiyan Ruhani Meclisi, burada toplanıp dinle ilgili önemli kararlar almışlardır. Ayasofya, M.S. dördüncü yüzyılda Bizanslılarca kilise olarak yapılmış Orhan Gazi, İznik'i fethedince bunu camiye çevirtmiştir. Freskleri (duvar ve tavan resimleri) ile mozaikleri güzel ve çok ünlüdür. İznik'in Yeşil Camisi de Bursa'nınki kadar ünlüdür. Biraz küçük olmakla birlikte minaresinin Yeşil Cami olarak bellenmesine yol açmıştır.

Bursa'nın turistlerin ilgisini çeken en önemli bölümü Uludağ'dır. Kış sporları için ideal bir yer olan Uludağ, yaz kış ayrı güzellik ve özelliktedir. Kış aylarında Bursa'ya giderseniz günün her saatinde tepeye çıkacak dolmuş bulursunuz. Dolmuşlarla otellerin bulunduğu yere çıkılır. Kayak yapmak isteyenler teleski denen tel üzerinde insan taşıyan koltuklarla yüksek yerlere çıkıp aşağı kayarlar. Kayak yapmayacak olanlar için de Uludağ ve çevresi son derece zevklidir. Çünkü bu teleskilerle siz de tepelere çıkar ordan etrafı seyreder, hatta küçük kulübeler içindeki gazinolarda karnınızı doyurabilirsiniz. Uludağ çevresinin en büyük özelliği "Kendin Pişir Kendin Ye" denen mangalda et pişirilen yerlerdir. Buraya gelen herkes, hatta otellerde bile kalanlar ara sıra dışarı çıkıp bu gibi yerlerde, temiz havada, bol bol ızgara et yerler. Oteller bölgesinin dışında kalan ve mangalda et pişirilen yerleri bakımından daha çok dükkâna sahip olan Sarıalan bölgesine çıkmak için Teleferikten yararlanılır. Bursa'ya gidip Teleferik'e binmezseniz çok şey kaybedersiniz. Biliyorsunuz Teleferik, ortalama kırk kişi alan büyük ve tel üzerinde giden kabinler. Kentin Teferrüç, denen bölgesine otobüs ya da dolmuşlarla gidersiniz. Burada teleferik binasından gidiş geliş biletinizi alır vagona binersiniz. Denizden yüksekliği 1230 metre olan ilk istasyon Kadıyayla'dır. Buraya teleferik 8-9 dakikada çıkar. Bu vagondan iner, yan tarafta duran başka bir vagona binersiniz. Bu kere daha yüksek bir yere çıkacaksınız. Sarıalan adıyla bilinen ikinci istasyona da 8-9 dakikalık bir yolculuktan sonra varırsınız. Buranın denizden yüksekliği 1630 metredir. Teferrüçten Kadıyayla'ya kadar 2340, Kadıyayla'dan Sarıalan'a kadar ise 2230 metre yol almış olursunuz. Sarıalan'da gezip karlara batıp çıktıktan sonra, çok bol kar ve değişik bir yer görmek isterseniz, iki kişilik telesiyejlere binin ve Çobankaya'ya kadar gidin. Yirmi dakika sürecek, karla kaplı çam ağaçlarının arasında yapacağınız yolculuk, unutulamayacak güzellikte olacaktır. Teleferikle dönüşünüz başlayınca, bir sürpriz sizi bekleyecek. Teleferik tam büyük direklerin üzerinden yeniden tele kayarken bir boşluğa düşer gibi olur. İşte kim ortaya atmışsa atmış, kalabalık günlerde, herkes bu boşluğa düşer gibi olunduğu sırada (Hooop... Güüüüm...) diye bağırırlar. Siz de onlara uyarsınız tabiî...

Adını çok duyduğunuz Karagöz'le Hacivat'ın mezarı da Bursa'dadır. Kentten Çekirge'ye giderken sağ tarafta bu iki ünlünün tanıdığınız resimlerini bir mezar üzerinde görürseniz, işte orası onların gömülü olduğu kabul edilen yerdir.

KİMLİK KARTI

Yüzölçümü: 10.900 kilometrekare
Trafik No.: 16
İl'in toplam nüfusu: 960.034 (1975 sayımı)
İlçeleri: Gemlik, İnegöl, İznik, Karacabey, Keles, Mustafakemalpaşa, Orhaneli, Orhangazi, Yenişehir.
Denizden yüksekliği: Ortalama 225 metre
Komşu illeri: Kuzeyde Kocaeli (İzmit) ve İstanbul, doğuda Bilecik, güneyde Kütahya ve batıda Balıkesir.
Kurtuluş günü: 11 Eylül

TEST TEST

DOĞRU MU? YANLIŞ MI?

Aşağıdaki soruları dikkatlice inceleyerek doğru ya da yanlış olduklarını bulabilir misiniz?

1. Fırat, ülkemizde doğup, yine ülkemizde denize dökülen akarsularımızdan biridir. Doğru mu? Yanlış mı?

2. Avustralyalı jimnastikçi Nadia Comaneci, 1976 Montreal Olimpiyatları'nda çok başarılı olmuştu. Doğru mu? Yanlış mı?

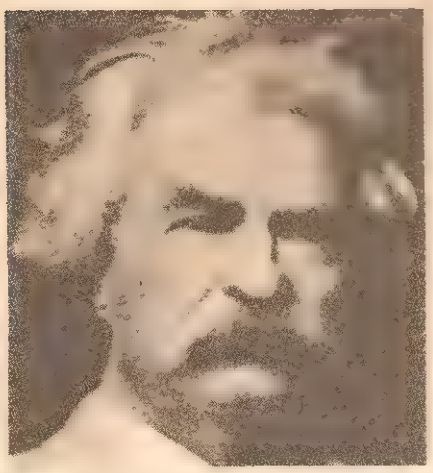

Mark Twain

3. Kahve, ülkemize gelir getiren en önemli ihraç ürünlerimizden biridir. Doğru mu? Yanlış mı?

4. Jül Sezar, çevresindekilere zafer haberini, "Veni, vidi, vici - Geldim, Gördüm, Yendim." cümlesini söyleyerek verirdi. Doğru mu? Yanlış mı?

5. Marmaris, Muğla ilimizin bir ilçesidir. Doğru mu? Yanlış mı?

6. Ünlü yazar Mark Twain'in asıl adı Samuel Langhorne Clemens'tir. Doğru mu? Yanlış mı?

7. Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş tarihi 1799'dur. Doğru mu? Yanlış mı?

8. 3.916 metre yüksekliğindeki Erciyeş Dağı, ülkemizin en yüksek dağıdır. Doğru mu? Yanlış mı?

9. Teleskop, Galile adındaki bir İtalyan bilgini tarafından icat edilmiştir. Doğru mu? Yanlış mı?

10. Rus kozmonotu Yuri Gagarin, 12 Nisan 1961'de aracı Vostok ile dünyanın çevresinde dolaşmıştır. Doğru mu? Yanlış mı?

ÜÇ YANLIŞ

Aşağıdaki metinde üç yanlış var. Bulabilecek misiniz?

İsviçre, Avrupa'da, Akdeniz kıyısında, küçük ama gelişmiş bir ülkedir. Yüzölçümü bakımından, Konya ilimizden de küçüktür. Başkenti Zürih'tir. Öteki önemli kentleri Bern, Lozan ve Cenevre'dir.

İsviçre, on dokuzuncu yüzyılın ortalarına kadar, saatleriyle ünlüydü. Şimdi ülkede hiç saat yapılmamakta, ama Belçika'da yapılan saatlere "İsviçre saati" denilmektedir. İsviçre, turizm, endüstri ve hayvancılık bakımından çok ileridir. Türkiye'den tütün, pamuk, yemiş, krom satın alır ve ülkemize kimyasal maddeler ve çeşitli makinalar satar.

BEN NEYİM ?

Işığa karşı duyarlı görme duyu hücreleri ve duyu hücrelerinden uyartıları alıp beyne ileten görme sinir hücreleri bende bulunur. Görme sinirlerinin göze girdiği yer duyarlı değildir. Buraya kör nokta denir. Kör noktanın üst tarafında hafif çukur olan, sarı leke bulunur. Görüntünün oluştuğu yer burasıdır. Benim önümde, iris ve gözbebeğinin arkasında ince kenarlı bir mercek olan göz merceği bulunmaktadır. Cisimlerden gelen ışınları kıran ve benim üzerime düşmesini sağlayan işte bu göz merceğidir. Göz merceği ince kas telleriyle bana tutturulmuştur.

ARMAĞANLI SORULAR

Sevgili okurlar, 29. sayımızdaki, "Armağanlı Sorular"ın doğru yanıtları şöyle olacaktı: 1) Baobab Ağacı, 2) Karakoyunlular. Doğru yanıt veren okurlarımız arasında ad çekmeyle yapılan seçmede ödül kazananlar şunlar:

1. Ahmet Çolak (Kayseri), 2. Süleyman Kaleli (Sivas), 3. Cenk Sucu (İstanbul). 4) Esra Kızılcık (Samsun). 5. Cem Kayabaşı (İskenderun). 6. Serdar Ser (İzmir). 7. Begüm Koloğlu (Afyon). 8. Ahmet Nergizoğlu (Tunceli). 9. Ayşe Göksu (Ankara). 10. Metin Sanya (Artvin).

1. 13. yüzyılda yaşamış bir şairimizdir. Tasavvuf şiirinin en büyük ismidir. Eskişehir'in Sivrihisar yöresinde mezarı bulunmaktadır. Bu şairimiz kimdir?

2. Kırmızıya çalan bir rengi vardır. Çeşitli kap kacakların yapımında, ayrıca iletken olarak kullanılır. Yurdumuzda Murgul yöresinde bulunur. Bu madenin adı nedir?

GEÇEN HAFTANIN YANITLARI

ZEKA TESTİ:
1) b, 2) c, 3) d, 4) b, 5) c, 6) c, 7)b, 8) a.

GENEL KÜLTÜR:
1) d, 2) d, 3) a, 4) b, 5) b, 6) c, 7) d, 8) d, 9) b, 10) a, 11) b, 12) c.

BEN NEYİM?: Elmas. BEN KİMİM?: Jack London. BEN NERESİYİM?: Tropikal ormanlar.

ÜÇ YANLIŞ:
1) Toros değil, Kuzey Anadolu Dağları. 2) Reşko değil, Kaçkar Dağı. 3) Ege'ye paralel değildir.

GENEL KÜLTÜR

1. Birinci Dünya Savaşı'nın gerçek nedeni hangisidir?
   a) Gelişen Alman endüstrisinin yeni pazarlar araması,
   b) Bir Sırplının Avusturya-Macaristan veliahtını öldürmesi,
   c) Alman ordu ve donanmasının diğer ülkelere göre hızlı gelişmesi,
   d) Avrupa devletlerinin Alman Birliğinin kuruluşunu çekememeleri.
2. Amazon nehrini yeryüzündeki diğer akarsulardan ayıran özellik nedir?
   a) En uzun nehir olması,
   b) Geniş halice sahip bulunması,
   c) En çok su akıtması,
   d) Akışının düzensiz olması.
3. "Yolcu" ile "otel" arasında bir ilişki vardır. "Gemi" ile aşağıdakilerden hangisi arasında buna benzer bir ilişki kurulabilir?
   a) Liman,
   b) Körfez,
   c) Deniz,
   d) Tersane.
4. "Koru" ile "korucu" arasında bir ilişki vardır. "Vatan" ile aşağıdakilerden hangisi arasında buna benzer bir ilişki kurulabilir?
   a) Bekçi,
   b) Jandarma
   c) Polis
   d) Asker,
5. "Hakem" ile "maç" arasında bir ilişki vardır. "Yargıç" ile aşağıdakilerden hangisi arasında buna benzer bir ilişki kurulabilir?
   a) Yasa,
   b) Sanık,
   c) Dava,
   d) Karar.
6. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi diğerlerinden farklıdır?
   a) Yüzük,
   b) Küpe,
   c) Saat,
   d) Kolye.
7. Anadolu, tarih devrine hangi devletle girmiştir?
   a) Etilerle,
   b) Selçuklularla,
   c) Göktürklerle,
   d) Friglerle.
8. Yeniçeri Ağası, bugünkü bakanlardan hangisinin görevini yapardı?
   a) Millî Savunma Bakanının,
   b) Maliye Bakanının,
   c) Bayındırlık Bakanının,
   d) İçişleri Bakanının.
9. Aşağıdakilerden hangisi Balkan ülkelerinin en büyüğüdür?
   a) Yunanistan,
   b) Arnavutluk,
   c) Bulgaristan,
   d) Yugoslavya.
10. Aşağıdaki nehirlerden hangisi, sularını Akdeniz'e boşaltmaz?
    a) Nil,
    b) Tiber,
    c) Ebro,
    d) Fırat.
11. Aşağıdakilerden hangisi, İnebahtı Savaşının sonuçlarındandır?
    a) Türk donanmasının bozguna uğraması,
    b) Venedik'in Türklerin eline geçmesi,
    c) Birleşik düşman donanmasının bozguna uğratılması,
    d) Akdeniz'de Türk egemenliğinin sona ermesi.
12. Aşağıdaki devletlerden hangisinde endüstri gelişmiştir?
    a) Suriye'de,
    b) Kuveyt'te,
    c) Irak'ta,
    d) İsrail'de.
13. Devlet Plânlama Teşkilâtı nereye bağlıdır?
    a) Millî Eğitim Bakanlığına,
    b) Başbakanlığa,
    c) Millî Savunma Bakanlığına,

BEN KİMİM?

İsveçliyim. Tenisçiyim. Gerek ülkemde, gerekse bütün dünyada birçok yarışmaya katılarak, sayısız ödüller kazandım. Son olarak dünyanın en büyük tenis şampiyonası olarak kabul edilen "Wimbledon"u kazanarak, dünyanın en usta raketlerinden biri olduğumu da kanıtladım. Birkaç ay önce yine dünyanın en büyük dergilerinden biri olan, "Time"a kapak oldum. Acaba benim kim olduğumu anımsadınız mı?

BEN NERESİYİM ?

Muğla ilinin şirin bir kıyı kasabasıyım. Benim adım söylenince, turizm, süngercilik ve turunçgiller akla gelir. Dünyanın yedi harikasından biri olan, "Mausolos" benim sınırlarım içinde bulunur. Ayrıca kasabanın hemen ortasında yer alan kalemi de Rodos Şövalyeleri inşa etmiştir. Yıkılmadan, sağlam kalabilen birkaç kaleden birisi de, benim kalemdir. Bu kale içinde dünyanın ilk sualtı müzesi kurulmuştur. Her yıl yerli ve yabancı birçok turist beni görmeye gelir. Hatta ünlü bir yazarımız da benim adımla anılır. Acaba ben neresiyim?

UÇURTMANIN HABERCİSİ

atila alpöge

11

HABERCİLER

Özet:

Bahar Çiçeği belki de uçurtmaların en güzeli. Onu ben yaptım. Ben gerçek bir uçurtma ustasıyım. Çevredeki çocuklara uçurtma yapmasını da öğretiyorum. Ama bizim oralarda Bahar Çiçeği'ni uçurmaya kalkınca sayısız zorlukla karşılaşıyorum. Ne yapacağımı şaşırdım. Bahar Çiçeği'ni çok uzaklara saldım. Şimdi de bir türlü indiremiyorum.

İNMİYORDU. Niçin inmiyor sanki? Bana niye direniyor? Beni niye üzüyor, beni niye kırıyor? Arkadaşlığımız niye bozuldu?

Bunları düşündükçe arkadaşlık denilen o tatlı beraberliği de düşünmeye başladım. İkimizin de kabahati vardı. Çok yanlış yapmıştık. Arkadaşlığın değerini bilememiştik. Öyleyse yaptığımız yanlışlıkları görmek ve onları düzeltmek gerekiyordu.

Bütün bunları oturup yazmaya başladım. Yazdıkça da parça parça Bahar Çiçeği'ne, tâ bulutların ötesine yolladım. Haberciyle. Söylemiştim size habercinin ne olduğunu. Uçurtmanın ipine kâğıdın nasıl takıldığını, kâğıdın rüzgârda ipe tutuna tutuna nasıl yükseldiğini ve uçurtmaya nasıl ulaştığını anlatmıştım.

Bakın, habercilerde neler yazdım!

BİRİNCİ HABERCİ

Yıllar önce bir arkadaşım vardı. Yaşı benden küçüktü. Hem arkadaşı, hem ağabeyi idim. Beni çok severdi. Bana düşkündü. Hep birlikte oynardık. Bana güvenirdi. Başı derde girse ona yardımcı olacağıma inanırdı.

Bir gün top oynuyorduk caddede. Ben kaledeydim. O şut çekiyordu. Bir ara hızla asıldı, top ellerime çarparak kaleye girdi. Goool! Kalenin arkasında bir ev vardı. Top elime çarptıktan sonra hızla yükseldi ve evin küçük camlarından birine çarptı. Cam kırıldı. Donduk, kaldık. Evin kapısı açıldı; camı kırılan komşu çıktı. Ben korktum ve arkadaşımı orada bırakıp kaçtım. Tek başına kalakalmış orada. Komşu onu yakalamış ve dövmüş.

Ben kötü bir şey yapmıştım. Orada kalmalıydım. Arkadaşımı korumalıydım, çünkü benden çok küçüktü ve bana güveniyordu. Onu yalnız bırakamazdım aslında. Komşu beni tanırdı ve dövmezdi. Ben konuşup özür dileyebilirdim. Camın ödenmesini sağlardım. Ama işte, kendimi düşünüp korkup kaçmıştım.

Bu olay arkadaşımı çok kırdı. Bana güvenini yitirdi. Ne yaptı isem fayda etmedi. Arkadaşlığımıza bir soğukluk girdi. Zamanla biribirimizi aramaz olduk.

Şimdi bu arkadaşlığımı düşündükçe üzülürüm. Suç bendeydi. Arkadaşlığa sahip çıkmasını bilememiştim.

İKİNCİ HABERCİ

Okulda bir arkadaşım vardı. Sanki canım kardeşimdi. Ona yardımcı olmak en büyük zevkimdi. Dersleri birlikte yapardık. Çözemediği problemleri ben çözer ve ona anlatırdım. Sağlığı bozuktu. Sık sık hasta olurdu. O zamanlar ben evine kadar gider, öğretmenin verdiği ödevleri anlatır, defterlerimi ona bırakırdım. Sınıfın birincisi bile oldu. Bunda katkım çoktu.

Sonra bir yıl, bir terslik oldu. Sınıflarımız ayrıldı. Ben onun için koşuşturmaya devam ettim. Ama o, zamanla yeni sınıfında kendine başka bir arkadaş buldu. Mahalleden tanırdım yeni arkadaşını; içi kötülük dolu bir çocuktu. Arkadaşlığı yutturmacaydı; candan değildi. Bunları ben eski arkadaşıma anlatamadım. Beni bırakıp onunla arkadaş oldu. Çünkü işine yarıyordu. Öğretmenin verdiği dersleri ondan kolayca alıyordu. Arkadaşım böyle bencilce düşündü. Küçük çıkarları için arkadaşlığımızı bir yana attı. Dostluğa sadık kalmak nedir bilmiyormuş. Arkadaşlığı bencil duyguların üstünde tutmayı beceremiyormuş.

(Bu kez birkaç haberciyi atlıyorum.)

BEŞİNCİ HABERCİ

Zamanla anladım ki, arkadaşlık en değerli şey yeryüzünde. Senin hem kardeşin, hem ağabeyin olacak; hem baban sanki, hem çocuğun... İşte böylesine bir arkadaş! Üzerinde titreyeceksin. Onu kimselere değişmeyeceksin. Böylesine bir arkadaş bulmak zor ama olanaksız değil.

Aslında bu arkadaşlığı yürütmesi daha zor. Arkadaşlığa sahip çıkmak onu bencin duyguların üstünde tutmak. Zor ama gerekli... İnsan arkadaşları olmadıkça yaşayamaz. Mutlu olamaz. Bunun için de Bahar Çiçeğim...

Beşinci haberci burada kaldı. Ötesini yazamadım. Çünkü bir ses mektup yazma çabamı yarıda kesti.

— Kusura bakma ama yanlış iş yapıyorsun.

Bu, ustamdı. Hani bana ip alan, bana "sen de uçurtma ustasısın" diyen ustam...

— Yaptığın yanlış. Burada haberci yazmakla zaman öldürüyorsun.

— Ama inmek istemiyor. Tek başına uçuyor. Bana direniyor.

— Niye acaba diye düşündün mü? O, nasıl düsünüyor, neyi düşünüyor diye sen kendin düşündün mü? İyi arkadaşlar böyle düşünür.

Ağzımı açıp yanıt verecektim. Veremedim. Tuhaftır; hepsi peşpeşe oldu. Bizim evin penceresinde teyzemi gördüm. Karşıda, balkonda Ergin Bey kötü kötü bana bakıyordu. Cemil koşarak geçti. Mahallede neyi aradıklarını bir türlü anlayamadığımız adamlar bahçenin önünde şöyle bir dolandılar. Sanki hepsi de burada doğru dürüst uçurtma uçurulamayacağını anlatmak istiyorlardı. Ustam konuştu:

— Sen nesin, Bahar Çiçeği ne, biliyor musun bunu? Siz ikiniz de bu mahallenin çocukları için uçurtmacılığın önderisiniz. Onlara örneksiniz. Olduğun şeye lâyık olmaya çalış. Burada miskin miskin oturamazsın.

Habip'in yavaş yavaş yaklaştığını gördüm. "Hadi, dedi. Bırak inadı, yürü bizim Yakuptepe'ye."

Ayağa kalktım. Yakuptepe'ye gideceğim. Bahar Çiçeği'nin ipini yokladım. Ne düşündüğümü anlamıştı. Sanki sevinmişti. İp yumuşamıştı. Artık inmeye hazırdı. Yakuptepe'ye gitmeye hazırdı.

BU BÖLÜMDE EN ÇOK İLGİYİ ÇEKEN PARÇALARDAN BİRİ,«KAŞIKÇI» ELMASI

HAZİNE

31.sayımızda başladığımız,"Topkapı Sarayı"ndaki gezimizi bu hafta da sürdürüyoruz.Genel tanıtımıyla başladığımız Topkapı Sarayı'nda ,Arz Odası'nı ve Akağalar Kapısı'nı görmüş,sıra Hazine Bölümü'ne gelmişti...
Şimdi hep birlikte Hazine Bölümü'nü gezelim...

ARZ ODASI'ndan çıktıktan sonra üçüncü bahçede derin bir soluk alalım ve çevremize bakalım.Sol yanda Üçüncü Ahmet Kitaplığı,sağ yanda ise Padişah Elbiseleri'nin bulunduğu bölümler gözümüze çarpacaktır.

Padişah Elbiseleri Bölümünde birbirinden güzel,yer yer altınla işlenmiş kaftanlar sergilenmektedir.Bu bölümleri gezmeyi size bırakıp,köşede bulunan, Hazine Bölümüne doğru ilerleyelim...

Hazine Bölümünde dört oda,ve dört odada da takı ve çeşitli değerli taşlar sergilenmektedir.Birinci odada daha çok silahlar,zırhlı giysiler,elmasla işlenmiş bastonlar,ağızlıklar,kahve ve çay takımları görülebilir.

İkinci odada iseortada bir büyük taht, yanında bütün yabancı turistlerin ilgisini çeken altın beşik dikkatinizi çekecektir. Aynı odada bir vitrin içinde dünyaca ünlü zümrüt hançer sergilenmektedir.

Aynı vitrin içinde kesilmemiş zümrüt parçaları Saray'ı gezen herkesi büyülemektedir.Bu parçaların her biri yaklaşık bir kilogramdan fazladır.Zümrüt hançerin ünü bu konuda çevrilen,"Topkapı" adlı filmden gelmektedir.

Üçüncü odada yine bir büyük taht bulunmakta,ama herkesin dikkatini duvar içine gömülmüş bölmede sergilenen," Kaşıkçı" elması dikkati çekmektedir. Elmasın uzun ama ilginç bir öyküsü vardır.Size bunu kısaca özetleyelim...

Pigote,Hindistan'da görevli bir Fransız subayıdır.Adı bilinmeyen bir mihraceden 86 karatlık bu elması satın almış ve Fransa'ya getirmiştir.Söylenceye göre , zengin mihrace elmasa sahip olduktan kısa bir süre sonra eşini ve iki çocuğunu Hindistan'ın o ünlü muson sellerinden birinde yitirmiştir.Kaşıkçı elmasının uğursuz olduğu kanısı yaygın olduğundan olaydan sonra elması hemen elinden çıkarmak istemiştir.Fransız subayı Pigote, bu tür söylencelere kulak asmamış ve elmasla bir Avrupa turuna çıkarak,elması çevresindekilere göstermiş,böylece kendisinin çok zengin bir kişi olduğu izlenimini çevreye yaymaya çalışmıştır.Ancak daha sonra subayın orduda yolsuzluk yaptığı öne sürülmüş ve zenginliğinin kaynağı araştırılmıştır.Gerçekten de kendisinin Hindistan'da bazı kirli işlere karıştığı anlaşılmış,bir süre sonra da idama mahkum edilmiştir.Daha sonra elması açık artırmayla satın alan Napolyon' un annesi Letizia,oğlu Elbe adasına sürgün gidince bu uğursuz elması hemen elinden çıkarmak istemiştir.O sıralarda Fransa'da bulunan Osmanlı elçisi Mehmet Ali Paşa elması satın almış ve Türkiye'ye getirmiştir.Ancak Paşa'nın düşmanları kendisini padişaha kötüleyerek gözden düşürmeye çalışmışlar ve sonunda da bunda başarılı olmuşlardır.Sarayın emriyle boğdurulan Paşa'nın tüm mallarıyla birlikte elmas da hazineye devredilmiştir.

Eğer Topkapı Müzesi'ni yaz aylarında gezerseniz,üçüncü ve dördüncü odaların arasında bulunan balkona çıkmamazlık etmeyin.Çünkü buradaki manzaranın güzelliği İstanbul'un hiçbir yeri ile karşılaştırılamaz.Bir yanda Haliç,öte yanda Boğaz,Marmara Denizi,Adalar ve Asya kıtası ayaklarınızın altında boylu boyunca uzanmaktadır.

Dördüncü odada yine pek çok ilginç şeylerle karşılaşacaksınız.Ancak bunların en önemlileri kuşkusuz Nadir Şah'ın tahtı ile Hazrite Yahya'nın el ve kafatası parçalarıdır.Nadir Şah'ın tahtı da Hindistan'da yapılmış ve Şah İsmail tarafından Osmanlı İmparatorluğu'na hediye edilmiştir.

HAFTAYA:KUTSAL EMANETLER

öksüzcükler

"Ahmettir adı babamın
kara bıyıkları vardır
ölmemiştir belki
güneyde kalmıştır
Arayın onu benim için
Arayın onu
Arayın onu
Trados dağlarında.'

Savaşta babası ölen
bir Kıbrıslı çocuk
bilmiyordu neler oluyor
öbür yarısında yurdunun
seslenip kuzeyden güneye
dedi ki:

Savaşta babası ölen
bir Kıbrıslı çocuk daha
bilmiyordu neler oluyor
öbür yarısında yurdunun
Seslenip güneyden kuzeye
dedi ki:
"Hristo'dur adı
Gelmedi savaştan sonra
kara bıyıkları vardır
ölmemiştir belki
kuzeyde kalmıştır
Arayın onu benim için
Arayın onu
Arayın onu
Beşparmak dağlarında."

NEŞE YAŞIN

ARANIYOR

Söyleşi yazısı aranıyor. Yörenizdeki balıkçılarla konuşun, balıkların azalıp azalmadığını sorun, balıkçılık üzerine söyleşi yapın. Yazarak bize yollayın, basalım.

Çevre Gazetesi, Milliyet Çocuk Dergisi, Basın Sarayı, Cağaloğlu - İstanbul.

Çevre Gazetesi

ÇEVREMİZ EN DEĞERLİ VARLIĞIMIZDIR

BALIKLARA NE OLDU ?

UZMANLAR HEM BALIKLARIMIZ HEM DE İNSANLARIMIZ İÇİN BÜYÜK TEHLİKELERİN BELİRDİĞİNİ VURGULUYORLAR

Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de uzmanlar tasalı... Denizlerdeki balık yaşantısının büyük tehlikelerle karşı karşıya olduğu belirtiliyor. Bu konudaki üç ayrı haberi sunuyoruz:

★ Dünyada balıkçılığa en elverişli ülkelerden biri olan Türkiye'de birçok balık türünün yok olduğu ileri sürüldü. Kötü balık avlama yöntemleri ve deniz kirliliği buna neden oluyor. Uzmanlar daha birkaç yıl öncesine kadar kıyılarımızda görülen 19 çeşit balığa artık rastlanmadığını saptamış bulunuyorlar. Vatoz, lipsos, minakop, gelincik, iskirne bu yok olmuş balıklardan bazıları. Balıkçılar da yok olan bu türlerin yanında var olanların bile her gün daha az tutulduğunu söylediler.

★ Ankara Üniversitesi, Karadeniz kıyılarında yaptığı bir araştırmada, şaşırtıcı sonuçlar elde etti. Karadeniz'in temiz bir deniz olduğu sanılıyordu. Özellikle Trabzon dolaylarında yaklalanan balıklar incelendi. Bunlarda yüksek oranda zehir bulundu. Örneğin DDT ve benzeri tarım ilaçlarının bir kilo balıkta 0.5'e miligrama eriştiği saptandı.

★ İstanbul Üniversitesi'nden Prof. Kemal Ozan balıklarımızda cıva görüldüğünü açıkladı. Dünya Sağlık Teşkilâtı, 1 kilo balıkta 0.05 miligram cıvadan fazla cıva çıkarsa tehlike yaratacağını belirtirken Karadeniz balıklarında cıva 1.2 miligram. Akdeniz'de ise 4 miligram. Bu durum karaciğer ve sinir sistemi bozukluklarına neden oluyor.

İLGİLİLERİ UYARIYORUZ...

AHMET ENÖN'LE SÖYLEŞİ

Ahmet Enön, Marmara adası eski Belediye Başkanı. Şimdi de İstanbul Belediyeler Birliği Genel Sekreteri. Onunla uzun bir söyleşi yaptık. Bu söyleşiyi parça parça her hafta yayınlayacağız

DENİZİN DİBİ DEĞİŞİYOR

Birçok kıyımızda, ama özellikle Marmara Denizi'nde karşımıza çıkan bir durum var. Deniz dibinin biçimi, yüzeyi değişiyor. Bunu gözümüzle göremiyoruz. Ama çok önemli bir çevre sorunu. Bu değişikliğin nedeni kumcular. Yapılarda kullanılan kum ve çakılın büyük bölümü denizden çıkarılıyor. Kumcular bir deniz kıyısına gidip, denizin dibinden kum çıkarıyorlar ve yapıcılara bunu satıyorlar. Ama ne yazık ki, bu kum, balıkların yaşadığı ve denizde yaşamın en yoğun olduğu kesimden elde ediliyor. Bu nedenle de balıkların yumurta bıraktıkları balık yatakları yok ediliyor. Balıkların çoğalması önlenmiş oluyor. Marmara bölgesinde denizden o kadar fazla kum ve çakıl alınıyor ki, bunlar 20 yılda bir Uludağ kadar yükseklik yaparlardı. Kum ve çakıl çıkarma, balıkların beslendikleri küçük hayvan ve bitkileri de yok ediyor. Besin bulamayan balıklar, o bölgeden kaçmak zorunda kalıyorlar.

ÇEVRE BULMACASI

Aşağıda 4 bulmaca görüyorsunuz. Bunlar 4 ayrı cümlenin heceleri... Her bulmacada heceler belli bir kurala göre dizilmişler; ama her bulmacadaki kural biribirinden farklı. Bu kuralları bulup heceleri yeniden dizerseniz 4 cümleyi elde edeceksiniz. Bu cümlelerin gazetemizin bu sayısında yer almış olduğunu o zaman anlayacaksınız.

1) DIR — MIZ — Gİ — LI — VAR — Lİ
GER — DE — EN — MİZ — RE — ÇEV

2) KE — GÖ - DE — BA — LA — SA — Çı
KIN — HİP — RA — LIK — Kİ — LÜN — BAN

3) YUR — ÜÇ — DE — ÇEV — DU — TA — NİZ — Rİ
MU — RA — LER — Lİ — ZUN — FI — LE — DİR

4) LIK — BA — ŞAN — YA — SI — TI — YÜK — BÜ — Lİ
TEH — LE — KEY — Şİ — KAR — Şİ — KAR — YA

KEBAN GÖLÜNDEKİ BALIKLARA SAHİP ÇIKALIM

Keban Barajının arkasında oluşan büyük göl önemli bir balık kaynağı. Türkiye'de avlanan balıkların beşte biri Keban'dan çıkabilir. Ama olmuyor. Çünkü gölün su yüzeyi yer yer demir pası renginde... Bazısı devletin olan fabrikalar, bütün pis sularını hiç temizlemeden göle döküyorlar. Sabahları gölün kıyılarında zehirlenip ölmüş balık yığınları görülüyor. Yayın, alabalık, sazan, gümüş gibi balıklar ölüp gidiyor. Yok edilen bu besin maddesinin bir yıllık değeri 100 milyon liranın üstünde... Bu nedenle yöre balıkçıları zor durumda kaldılar. Ayrıca gölde alabalık yetiştirip yabancı ülkelere satmak da çok güç oldu...

Eskiden Keban Gölü'nde bol bol bulunan alabalıklardan neredeyse eser kalmadı

MİNİK SÖZLÜK

PLANKTON - Deniz ve göl sularının yüzeyinde bulunan çok küçük canlı varlıklar... Bunların önemli bir bölümü ancak mikroskopla görülebilecek kadar küçüktür. Küçük balıkların ana besin maddesini oluştururlar. Bir deniz ya da gölün yüzeye yakın kesimlerinde plankton gelişmesini önleyen nedenler belirirse küçük balıklar beslenemez ve bölgeden uzaklaşırlar. İki türlü plankton vardır: Hayvansal plankton ve bitkisel plankton.

HAFTADAN HAFTAYA

DENİZ VE BALIK

Yurdumuzun üç tarafı denizle çevrili. Biz denizci bir ülkeyiz. Tarihimizde denizin önemli bir yeri vardır; bir zamanların en büyük ve güçlü donanmasını biz kurmuştuk. Denizin bugünkü yaşamımızda da yeri büyüktür. Çoğu yurttaşımız geçimini denizden sağlar. Denizle ilgili nice türkülerimiz, öykülerimiz vardır.

Ama denizden yeterince yararlanamıyoruz. Deniz taşımacılığımız olması gerektiği kadar güçlü değil. Ama en önemli eksikliğimiz de balıkçılık. Aslında bir besin yatağı olan denizden yeterince balık çıkaramıyoruz. Başka deniz ülkeleri özel önlemler almışlar, özel gemiler yaptırmışlar ve bizim tuttuğumuz balığın 5-10 katı balık tutuyorlar.

Yurdumuzda tutulan balık ortalama olarak yılda bir kişi başına 5 kilo. Yani bir kişi yılda 5 kilo balık yiyor. Ama tutulan balıkların büyük bölümü tutulduğu yerlerde tüketildiği için yurdumuzun önemli bölümleri balık yüzü görmüyor.

Öte yandan denizi kirleterek, olan balıkları da öldürüyor ve yok ediyoruz.

Demek ki bir yandan balıklarımıza sahip çıkıp onların çoğalmasını sağlamalıyız, onları çevre kirlenmesinden korumalıyız; bir yandan da balıkçılığımızı geliştirmeliyiz.

HANGİSİ DOĞRU

«Hangisi Doğru?»da, ilkokul öğrencileri için yararlı olacak, Sosyal Bilgiler, Fen ve Tabiat, Matematik konularında ünitelere uygun test soruları ve cevapları yer almaktadır.

Milliyet YAYINLARI

Milliyet Yayınları A.Ş. Türkocağı Cad. Basın Sarayı Cağaloğlu - İSTANBUL Tel: 26 69 00

PUL KÖŞESİ

izzet kılınç

PUL KOLEKSİYONU ÇEŞİTLERİ - 3

Sevgili çocuklar sizlerle yeniden birlikte olmanın sevinci içindeyiz.Geçen hafta sizlere 8 koleksiyon çeşidinden,birinci olan "Normal (Ulusal) koleksiyon" şeklini anlatmıştık.Bu hafta da ikinci koleksiyon çeşidi olan,"Spesyalize koleksiyon" şeklini anlatmaya çalışacağız...

SPESYALİZE KOLEKSİYON

Ulusal Koleksiyon etüd edilmiş şekline Spesyalize Koleksiyon denir.

Yani ulusal koleksiyonda bulunan pulların araştırılıp, geliştirilmesine, mevcut erörleri, varyeteleri, eseleri, noemileri, ilk gün zarfını (FDC'lerinin) ve diğer filatelik materyalleri içine alır.

Elimizde bulunan pulların, erörleri, varyeteleri, eseleri, noemileri ve ilk gün zarfları araştırılıp tesbit edilir ve koleksiyona dahil edilir. Bu koleksiyon şekli ulusal koleksiyona göre daha pahalıya mal olan bir koleksiyon şeklidir.

Ayrıca bu koleksiyon şeklinde bütün pulların üzerindeki resimler hakkında bilgi, pulun basıldığı matbaa, kullanılan kâğıt cinsi, baskı tekniği hakkında da bilgiler araştırılır ve tesbit edilir.

Bu nedenle spesyalize koleksiyon yapmak, ancak büyük çabalar, araştırmalar, uzun incelemeler ve büyük sabır sayesinde mümkündür.

Bu koleksiyonu yapan kişilere ise, uzman anlamına gelen spesyalist denir.

Böyle uzun araştırmalar, incelemeler sonunda ve belli bilgiler sayesinde elde edilen bir spesyalist koleksiyonun maddî ve manevî değeri çok büyüktür.

Bu nedenle herkes bu koleksiyonu yapamaz. Bu koleksiyonu yapmak isteyenler ise, koleksiyona başlamadan önce enine, boyuna iyice düşünmeleri, özellikle maddî imkânlarını gözönünde bulundurmaları gerekir. Yoksa işi yarı yolda bırakmakla karşı karşıya kalabilirler.

Haftaya "Etüd Koleksiyonu"nu anlatmak üzere, en iyi günler sizlerin olsun, sevgili çocuklar.

YENİ ÇIKAN PULLAR

★ Kıbrıs Türk Federe Devleti, Posta idaresi tarafından 16.10.1980 tarihinde 15 TL. ve 35 TL. değerlerinde toplam 50 TL. değerinde "Filistin Halkı ile Dayanışma" anma serisi tedavüle çıkarılacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Posta idaresi ise:

★ 9.11.1980 tarihinde 10 TL. değerinde "Hicret'in 15. Yüzyılı" anma pulu,

★ 26.11.1980 tarihinde 5 TL, 7.5 TL, 10 TL. ve 17.5 TL. değerlerinde olmak üzere, 4 pulluk toplam 40 TL. değerinde "Türkiye Bitkileri" anma serisi,

★ 3.12.1980 tarihinde, 3.5 TL, 5 TL, 7.5 TL. ve 10 TL. değerlerinde olmak üzere, 4 pulluk, toplam 26 TL. değerinde "Yararlı Böcekler" anma serisi,

★ 15.12.1980 tarihinde 5 ve 10 TL. değerlerinde olmak üzere, 2 pulluk, toplam 15 TL. değerinde, "İbni Sina'nın Doğumunun 1000. Yılı" anma serisi tedavüle çıkacaktır.

Bunların dışında Türkiye Cumhuriyeti, Posta idaresi, sene sonuna kadar muhtelif tarihlerde sürekli pullar ve resmî seri tedavüle çıkaracaktır.

PUL DÜNYASINDAN KISA HABERLER

★ Türkiye Cumhuriyeti Posta idaresinin 19.7.1980 tarihinde tedavüle çıkarması gereken "1980 Moskova Olimpiyat Oyunları" anma serisi iptal edilmiştir.

★ Türkiye Cumhuriyeti Posta idaresinin 21.7.1980 tarihinde tedavüle çıkarması gereken "RCD" anma serisi çıkarılması ilk önce ileri bir tarihe ertelenmiş, daha sonra iptal edilmiştir.

★ Kıbrıs Türk Federe Devleti Posta idaresinin 19.7.1980 tarihinde tedavüle çıkarması gereken "Olimpiyat Oyunları" anma serisi iptal edilmiştir.

PEMBE tavşan

OLAY

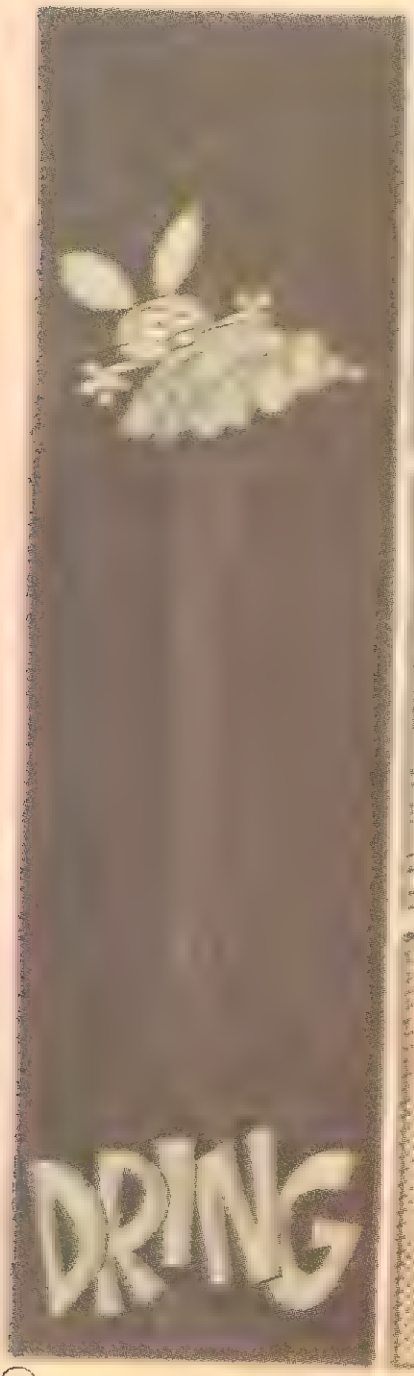

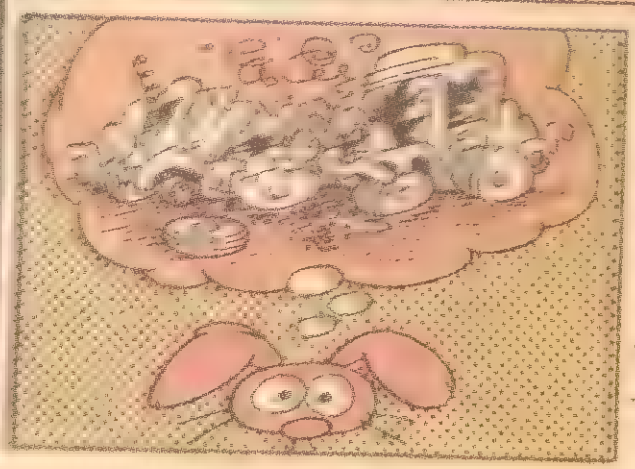

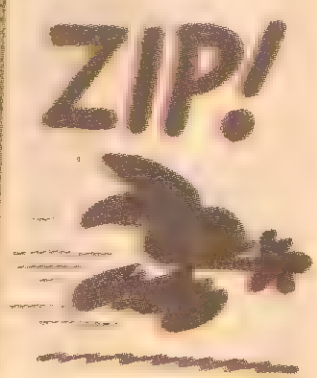

DRRING!
ALO!..
KAZAYI DUYDUNUZ MU?
AZ ÖNCE OLDU KORKUNÇTU... ÇABUK ORAYA GİDİN...
HERKESTEN ÖNCE VARMALIYIM.
SELAM KOCABEBEK. SABAHIN KÖRÜNDE NEREYE BÖYLE?..
SELÂM PEMBE TAVŞAN!
BİR KAZA OLMUŞ DA...
ONDAN ÖNCE VARMALIYIM...
ONDAN ÖNCE VARMALIYIM..
AL SANA!
POF!
2

FFFFFF
HAVA DA AMMA SICAK - MIŞ, YOLA YAPIŞIP KALIVERDİM.
HAH! HA!
BENİ BURADAN ÇIKARTIR MISIN KÜÇÜK?
BU TUZAKTAN DA KURTULDUM...
?
PEMBE TAVŞANDAN KURTULDUM... AAA? O DA NESİ?
3

!!!
OYUNCAK ARABALARIM ÇARPIŞTI. BEN DE BUNU HERKES...
DUYSUN BÜTÜN ETELERİN MUHABİRİNİ BURAYA ...
... ÇAGIRDIM. GAZETELERDE RESMİMİN ÇIKMASINI ...
... İSTİYORDUM. AAA? BANA NİYE ÖYLE BAKIYORSUNUZ?
4
GIRRRR!..
İMDAAAT!
SON
KARE-ŞİM O NE SÜRAT?
ANLAMADIM NE SURATI?
O KADAR HIZLI GELİNİR Mİ?
ARABAMIN FRENİ TUTMADI...
BEREKET CANKURTARAN YETİŞTİ...
İYİ Kİ...
SON

BİR AVUÇ HIRSIZ

24

yazan: nina bawden

ŞAMPANYA

KOŞMAYI sürdürdük. Ağaçlar yanımızdan hızla geçiyorlardı. Yarım bir ay da bizi izlemekteydi. Irmağa ulaştık. Ölüm Duvarının altındaki tünelden gürültüyle akıp gidiyordu. Rosie, "Algy!" diye bağırdı. Ama kızın sesinin yankısından başka şey işitilmedi.

Burada ırmağın karşısına geçmek için köprü falan yoktu. Ölüm Duvarının döküntülerinden bir kısmı burada ırmağın içinde, çıkıntılar yaparak devrilmişlerdi. Gündüz gözüyle üstlerine basıp karşıya geçmek eğlenceli bile sayılabilirdi. Ama böyle bir şeyi karanlıkta yapmak çok tehlikeliydi.

Tünelin içi çok karanlıktı.

"Karşıya geçebilmişler midir sizce?" diye sordu Clio.

Kafamı salladım. Bu dönemeçten yalnız yazları geçilebilirdi. Çünkü o zaman su sığ olurdu. Biz Sid'le bir kez, bir kanonun içinde bunu denemiştik.

"Amcan ne zaman gelecek Sid?" diye sordu Clio.

"Önce polise telefon edecek." Sid bana baktı. "Kızlar burada bizi beklesinler. Biz tünelin içine girelim," dedi. Cebinden bir kibrit kutusu çıkarıp açtı. İçinde yalnızca iki çöp kalmıştı.

"Benim hiç yok!" diye fısıldadım.

Kutuyu kapattı. "O zaman çok dikkatli olmalıyız" dedi. Ay ışığında yüzünü görebiliyordum. Müthiş korkuyordu. Bu kalbimi sıktı birden. Bu karanlık tünelin içine girecektik. Bizi neyin beklediğini de bilmiyorduk.

"Jake" dedim. Köpeğin yanımda kulaklarını diktiğini hissettim. "Hünerler bazen işe yarayabilir. Eğer Algy tüneldeyse Jake, onun kokusunu alabilir değil mi?"

Sid'in yüzü umutla aydınlandı. "Algy'nin yanımızda bir şeysi yok. Gidip ceketini getirelim," dedi.

"Clio'da mendili var" dedim. "Leylak Kulübesinde Clio ağlarken ona vermişti. Clio sende değil mi mendil?"

Azıcık şaşırmış bir halde ceketinin cebinden mendili çıkardı. Şaşırmakta haklıydı çünkü Jake'in hünerlerinden haberi yoktu ki...

"Bu mendil Clio kokacak ama..."

"Algy'nin kokusu da duruyordur. Ama biraz zor olacak bu iş. Verin mendili bana," diye homurdandı Sid. Mendili Jake'e koklattı. Jake kuyruğunu sallamaya başlamıştı. "Hadi!" diye bağırdı Sid. Mendili yere, Jake'in önüne attı. Jake eğilip mendili ağzına aldı ve doğru Clio'ya geldi. Clio'nun yanında durunca havayı koklamaya başladı. Sonra Clio'nun çevresinde daireler çizmeye başladı.

"Bir işe yaramaz, budala köpek" diye söylendi Sid, dişlerinin arasından.

Bu sırada Jake daire çizmeyi bıraktı ve tünele doğru koşmaya başladı. Biz de arkasından onu izledik. Tünel karanlıktı. Bir elimizle duvara tutunarak yavaşça yürüyorduk. Suyun ipek gibi fışırtısı geliyordu. Derken karanlığın içinden Jake'in inlemesini duyduk.

"Bir kibrit yak!" diye fısıldadım. Sid derin soluklar alarak kutuyu açtı. Bir kibrit yaktı.

Jake oradaydı. Beton bir duvar üzerinden Jake yürüyor, arkasından da kendinin üç misli büyüklükteki gölgesi hareket ediyordu. Karşıda da Bay Gribble ve Algy duruyordu. Gribble, Algy'yi boğazından kolunu geçirerek önünde tutuyordu. Algy ölmüş gibi gözleri kapalıydı. Gribble, Jake'e bakıyordu.

Kibrit parmaklarını yakınca Sid, bir çığlık attı. Kibrit çöpünün suda çıkardığı cızırtıyı duyduk.

"Köpeğinizi geri çağırın!" Bay Gribble'ın sesi tünelde bir korna gibi uğuldadı.

Sid ikinci kibritini yaktı. Bay Gribble, Algy'i de birlikte sürükleyerek tünelin öteki ucuna doğru yavaş yavaş ilerliyordu. Bir yandan Jake'den ayırmıyordu. Jake yavaşça onlara yanaşıyordu. "Onu geri çağırın diye yineledi Bay Gribble. Sesi korkudan kısılmıştı.

Algy için korkmuyor, olsaydık işi eğlenceli yönünden alabilirdik. Korkak bir adam ve bir işe yaramaz bir sirk köpeği. Köpek mendili götürüp Algy'nin önüne koyacak ve kafasını kaldırıp, kuyruğunu sallayarak çikolata bekleyecekti.

Ama Bay Gribble bunu bilmiyordu. Ve Jake'in duruşu çok korkutucuydu. Böyle bir dar beton geçidin üzerinde olduğundan da kocaman görünüyordu. Bay Gribble'a bir karabasan yaratığı gibi görünüyor olmalıydı. "Onu derhal çağırın!" diye bağırdı Gribble. "Yoksa oğlanı suya atacağım!"

Sid nefesini tuttu. "Jake, Jake..." diye bağırdı. Jake yanıt olarak kuyruğunu salladı. "Geri gelemiyor. Geri gelemez o" dedi Sid korkuyla. "Korkmayın bir şey yapmaz. Gerçekten yapmaz," diye adam seslendi.

"Bir sineği bile incitmez o" diye bağırdım ben de...

Seslerimiz tünelde yankılanıyordu.

"Onu çağırın diyorum size" diye yineledi Gribble. Korkudan titriyordu. Algy'le durdukları bank çok dardı. Kenara çok yakın duruyorlardı.

İkinci kibrit de bitti. Karanlıkta gözümün önünde sarı benekler uçuştu. Gözümün önüne, ırmağın köpükleri arasında parçalanarak giden Aristotle'ın hayali geldi. "Onu suya atmayın. Boğulur," diye bağırmaya başladım. Bir yandan da, "Jake, lütfen canım geri gel," diyordum.

Bir cismin suya düşerken çıkardığı sesi duyduk. Yüreğim ağzıma geldi. Sid, "Algy" diye bağırdı. Tünelin ağzına doğru koştuk. Sid yüzme bilmezdi. Demek ki iş bana düşüyordu. Her ne kadar iyi yüzersem de bu akıntıda kurtulmam olanaksızdı. Yani Algy ve ben ölecektik...

Bir yandan hıçkırırken bir yandan da ceketimi çıkardım. Tünelin ağzına gelince de ayakkabılarımı çıkarmak için yere çömeldim.

Irmağın ortasında kara bir cisim görünüyordu. Atlamak için kollarımı kaldırdığımda, Sid bileğimden tuttu ve "Tamam, merak etme, Jake bu, bak!" dedi.

Jake kafası suyun dışında akıntıyla boğuşuyordu. Öteki kıyıya doğru yüzdü ve çıktı. Silkelendikten sonra tünele doğru neşeli neşeli havlamaya başladı. William amca ve Jamaykalı hamal ırmağa doğru koşarak gelirlerken Bay Gribble bağırmaya başladı.

Adamın çığlıkları, polisler gelince — iki çavuş ve müfettiş — homurtuya dönüştü. Sonra William amcayla hamal Algy'yi emniyete aldılar. Daracık geçitte dengelerini bulmaya çalışırken Sid de hamalın el fenerini tutuyordu. Bay Gribble ise yerde, atılmış eski bir elbise yığını gibi büzülmüştü. Jake başında durmuş yüzünü yalıyordu sadece ama adam korkudan felç olmuş gibiydi. Polis kelepçe getirmişti gelirken ama William amca, "Bence bir sedye daha işe yarayacak" dedi.

Algy için bir sedye bulundu. Sedye gelinceye kadar da kıyıda, başının altında benim ceketim ve üzerinde William amcanın tüylü paltosu örtülmüş sessizce yattı. Gözlükleri kırılmıştı. Her tarafı çamur ve kan içindeydi. Yanağının birinde yukarıdan aşağı büyük bir yara izi görülüyordu ama Algy yaşıyordu.

"Zavallı yüzü!" diye hıçkırdı Rosie, Algy'nin yanına diz çökerken.

Algy gözlerini açtı. Merdivenleri çıkarken yüzüme tekme attı" dedi. "Ama ben koşmayı sürdürdüm." Sesi uykulu ve hafif çıkıyordu. "Sonra... Tünelde onu kovaladım. Beni tekmelemeyi sürdürdü. Ceketimi buldunuz mu? Başım çok ağrıyor..."

"Konuşma" dedi müfettiş. "Evine gideceksin. Önce doktor bir baksın sana hele."

Eve gitmek istemiyorum," dedi Algy. "Lütfen, lütfen. Eve gitmek istemiyorum." Ağlamaya başladı. Gözyaşları yüzündeki çamur ve kanla karışarak yanaklarından aşağı süzülüyordu. "Eve gitmek istemiyorum." Rosie ve Clio da ağlamaya başladılar. Gırtlağıma bir yumrunun tıkandığını hissettim.

"Bu ne demek oluyor?" diye şaşkınca sordu müfettiş.

Bana bakıyordu. Biraz sonra sedyeyi izleyerek yan yana yürürken müfettişe anlattım her şeyi.

"Uzun süredir onu arıyorduk," dedi müfettiş. Pazar sabahı erkenden, daha annem oturma odasını toplayamadan gelmişti. Orada sakin oturup müfettişi dinler gibi yapıyorsa da çevresine endişeli gözlerle bakınıp, tozların görünüp görünmediğine baktığını biliyordum.

"Gribble — Hubble — asıl adı Joshua Green," dedi müfettiş. "Yaşlı kadınlar üzerinde çalışır bir anlamda. Birkaç hafta evlerinde kiracı olarak oturur. Bazen de bir iş bulur. Kadınları soyduktan sonra da kaybolur ortadan."

"Ama Sid'in amcası o adamı tanıyıp tanımadığınızı sormuştu?" dedim. "Etyemez olması işleri kolaylaştırır diye düşünmüştük."

Müfettiş güldü. "Benden daha fazla etyemez değil aslında. Yalnızca adını değiştirmekle yetinmiyor her zaman. Bir seferinde rahip oldu, banyoda ilâhiler söylüyor, yemeklerden önce uzun dualar ediyordu. O evsahibesi de bu uzun dualar sonunda yemeklerin tabaklarda soğuduğundan yakınmıştı. Bir başka sefer denizci oldu. Elindeki iple saatler geçiriyor ve çeşitli denizci düğümleri yapıyordu.

HAFTAYA : BİR SÜRPRİZ

● [illegible] köpekler «Dünyanın en değerli köpekleri» sayılıyor...

DÜNYANIN EN DEĞERLİ KÖPEKLERİ

[illegible] bir havluyu andıran bu köpeklerin fiyatları çok yüksek

Evcil hayvanlar içinde kediler ve köpekler çok önemli bir yer tutarlar.Tüy dökmeleri gerekçesiyle sağlığa zararlı oldukları söylenmelerine karşılık,bir çok aile bu gerçeği kulak arkası ederek,evlerinde bu hayvanları beslerler...

Aslında,bu iki hayvan da son derece cana yakındır.Hele hele kedi ve köpek yavrularının güzelliğine,onlarla oynamaya doyum olmaz...

Ama bunun yanında,sizlere fotoğrafını sunduğumuz köpekler gibi,çirkin yavrular da vardır."Hiç insan böyle çirkin bir şeyi evinde besler mi ?" diyeceksiniz.Haklısınız da...Ama görünüşlerinin son derece sevimsiz olmasına karşın,Çin'de yetişen bu tür köpekler,dünyanın en değerli köpekleri sayılmaktadır.Bu köpeklerin derilerine bakılmakta,derisi en buruşuk köpek,en değerli köpek sayılmaktadır.

Darısı bizim sokak köpeklerinin başına...

GÖLLERİN KRALİÇELERİ : KUĞULAR

Kuşların içinde en alımlısı,en güzeli kuğulardır.Narin narin süzülüşleri,uzun boyunlarıyla hepimizin ilgisini çekerler.Onları ördeklere benzetenler de çoktur.Ama kuğular onlardan çok farklıdır...

Kuğuların tam altı türü vardır.Avusturalya'da yaşayan,"Kara Kuğu"nun dışında hepsinin rengi beyazdır.

Kuğuların büyük bir bölümü kuzey yarımküresinde yaşar.Parklarda ya da hayvanat bahçelerinde gördüğümüz kuğu ise,evcil bir türdür.

Sizlere resmini sunduğumuz kuğu da evcil kuğulardan.Hayvanat bahçesindeki havuzunda ne tatlı yüzüyor değil mi?

İngiltere'de eskiden taşımacılıkta kullanılan mavnalar şimdi bir çok aileye barınak oldu...

KANAL SÜSLERİ

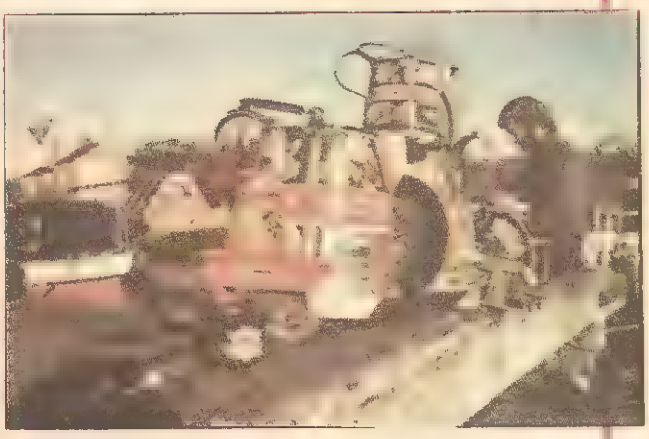

KANALLAR birçok Avrupa ülkesinin yaşamında önemli bir yer tutar. Örneğin Hollanda'da kanallarda, ev biçimine sokulmuş eski teknelerde oturanların sayısı çok fazladır.

Kanal sayısının bol olduğu ülkelerden biri de İngiltere'dir. Bir atın ya da katırın çektiği yük tekneleri yıllarca İngiliz kanallarının simgesi olmuştur. Gerçi bu kanallarda şimdi taşımacılık yapılmaktadır, ama güzel bir gelenek günümüze kadar uzanmıştır.

Kanallarda taşımacılık yapıldığı sıralarda tekne sahipleri hem boş vakitlerini değerlendirmek, hem de içinde yaşadıkları, "yüzen ev"lerini güzel göstermek için ellerine aldıkları fırçalarla teknelerini boyarlardı.

Kanallarda yapılan taşımacılık zamanla yerini demiryolu ve karayolu taşımacılığına bıraktı. Ama bu tekneler hâlâ ev olarak kullanılmaktadır. Birbirinden canlı renklerde boyanmış, "yüzen ev"ler günümüzde bile kanalları süslemektedirler.

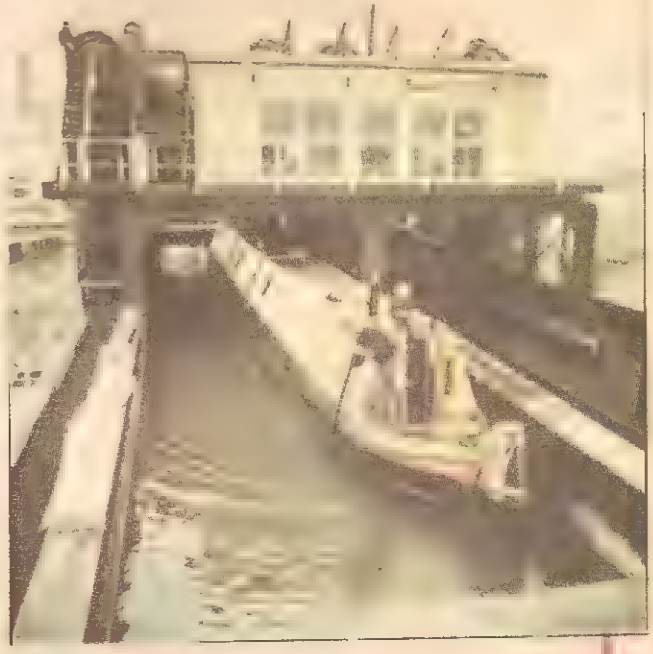

Şimdi ev olarak kullanılan bu mavnalardan görünüşler...

MEKTUP ARKADAŞI

Türkiye'nin her yöresinden yeni arkadaşlar edinmek ister misiniz? Bize adınızı, adresinizi, nelerle ilgilendiğinizi kısaca yazın. Bu köşede yayımlayalım...

- SERHAT CANDEMİR: Yaşım 13. Para, kart ve pul biriktiririm. Kitap okumayı, gezmeyi severim. İngilizce olarak yazışmak istiyorum. Adres: Vişnelik Mah. Savaş Cad. 40/2 ESKİŞEHİR
- GAYE DENİZ: Yaşım 14. Pul biriktiririm. Müzik dinlemeyi, kitap okumayı severim, ayrıca sporla uğraşmaktayım. Yaşıtlarımla mektuplaşmak istiyorum. Adres: Çemenzar Ortabahar Sok. Esen 2 Apt. Daire: 8 Göztepe - İSTANBUL
- ÖMÜR TANYEL: Yaşım 9. Pul biriktiririm. Kitap okurum. Dergi okurları ile yazışmak istiyorum. Adres: Şehit Bahadır Demir Sok. No: 5/6 Mehtap Apt. Maltepe - ANKARA
- MELİH YILDIZ: Yaşım 12. Kitap okumayı, pul biriktiririm, yazışmak istiyorum. Adres: Bağlar Cad. Emek Apt. 58/12 Seyranbağları - ANKARA
- YÜCEL BOYACI: Yaşım 12. Pul ve kart biriktiririm. Spor ve kitap okumayı severim. Başka arkadaşlar edinmek istiyorum. Adres: Hürriyet Mah. Lise Cad. No: 47 AĞRI
- HÜSEYİN GÜNGÖR: Yaşım 14. Kitap okumayı, spor yapmayı (özellikle futbol) oynamayı çok severim. Ayrıca pul biriktirmeyi severim ve koleksiyon yaparım. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Sivastopol Sok. No: 58/1 Moda-Kadıköy - İSTANBUL
- ZEHRA KADIZADE: Ortaokul öğrencisiyim. Kıbrıslıyım. Anavatandaki yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: A-3 Serhatköy-Güzelyurt - KIBRIS
- ORHAN ALDEMİR: Yaşım 14. Boş zamanlarımda kitap okur, spor yaparım. Okumayı severim, pul ve Millî Piyango biriktiririm, yazışmak istiyorum. Adres: Yukarı Norşun Mah. Çıkmaz Sokak No: 28 VAN
- MEHMET EYÜP ULUDAĞ: Yaşım 12. Pul koleksiyonu yapıyorum. Kitap okumayı, spor yapmayı çok severim. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Murtaza Mah. 2 No'lu Bayır Sok. No: 12 Kdz. Ereğli - ZONGULDAK
- KAMURAN ÇEŞİTLİ: 13 yaşındayım. Zevklerim arasında anahtar koleksiyonu yaparım, müzik dinlemek, spor yapmak vardır. Yaşıtım olanlarla yazışmak istiyorum. Adres: Çeşitli Kıraathanesi Sanayi Sok. No: 23 Bulanık - MUŞ
- MURAT DÖNMEZ: Ben boş zamanımı dergilerinizi okuyarak, bazen pul koleksiyonumla ilgilenirim. Ama en çok ders çalışırım. Bu yıl pekiyi ile bitirdim ilkokulu. Yazışmak isterim. Adres: Demirlibahçe Akpınar Sok. Şah Apt. 36 16 ANKARA
- MELTEM GÜLEÇ: Yaşım 12. Pul ve davetiye biriktiririm. Melodika çalarım. Boş zamanlarımda bisiklete biner, kitap okur, müzik dinler ve gezerim. Dergi okuru yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Diş Teknisyeni Hasan Güleç, Pamukbank Bitişiği No: 23 SİLİFKE
- İBRAHİM YILMAZ: Yaşım 13. Futbol oynar, pul koleksiyonu yapıp flüt çalarım. Yazışmak istiyorum. Adres: Elmabahçeler Kır Sokak No: 42 BURSA
- İSKENDER ACETER: Yaşım 11. Yüzmeyi, pinpon oynamayı severim. Yaşıtım arkadaşlarla mektuplaşmak istiyorum. Adres: Kırcaali Mah. Kayalı Sokak Aceter Apt. No: 26 BURSA
- IŞIL ÖZALP: Yaşım 10. Pul ve kartpostal biriktiririm. Boş zamanımı kitap okuyarak değerlendiririm. Dergi okurlarıyla yazışmak istiyorum. Adres: Nisbetiye Cad. Kerem Apt. 24/12 1. Levent - İSTANBUL

OKURDAN OKURA

BİR ŞEHİR

Bir "gong" sesiyle
Bütün şehir uyanır.
Yine başlamıştır bu vahşet
Öldürmeler, vurmalar, kavgalar.

Bakkal, manav zengin oldu.
Millet ise en iyi yolu
Bakkaldan, manavdan,
Kaçmakta buldu.
Taşıtlar hiç kaldı.
Mazot, benzin bidonu boş kaldı.

MERCAN ARLI

"ANNEM"

Dünya kadar sevsem,
Seni yanaklarından öpsem,
Senin için dil döksem,
Yetmez bir tane annem.

Yetmez hayatım sana,
Sütünü içtim kana kana,
Tapıyorum sana,
Sevdiğim için annem.

Tutsun ellerim ellerini,
Duymak istiyorum sesini,
Tanrı kesmesin nefesini,
Benim güzel annem.

Beni büyüttün bıkmadın,
hiçbir zaman sıkmadın,
Kötü şeylerden sakladın,
Dünya sever seni annem.

H. ÖZKAN SALİHOĞLU

Resim : ÖZDEN ALPKONUR

OKURDAN OKURA
OKURDAN OKURA

...zin sayfanız... Şiirlerinizi, resim-...zi, öykülerinizi, kısa yazılarınızı ...kendi fotoğraflarınızı bekliyoruz...

...İMDEKİ ÖZLEM

...mde bir özlem
...kemiyorum kimselere
...çamıyorum bir türlü
...adaşa, dostuma

...mde bir özlem
...yleyemiyorum kendime bile
...yleyemiyorum anamın, babamın
...sıl olduklarını, ne yaptıklarını

...mde bir özlem
...am, babam nasıl bilemem
...ledim ben onları
...mselere söyleyemem

...mde bir özlem
...yzem, eniştem,
...am, babam
...sıllar bilemem.

ALPASLAN PEKTAŞTAN

...RDUM GÜZEL

...rkiyemin dört bucağını
...irim gezdim her tarafı
...niziyle, karasıyla, adasıyla
...arım ben Türkiyemi
...lerim su şarıltısını
...zerim karasında
...rurum adasında
...lerim ben Türkiyemi
...diklerim, milletim Türkiye'de
...adaşım, kardeşim
...gim ile ben
...arım ben Türkiyemi
...musu ile vatanı ile
...rağı ile askeriyle
...şmanı ile dostu ile
...lerim ben Türkiyemi.

YURDAGÜL YILMAZ

...LUŞLAR

...ktrik, lâmba, askı
... bilginlerin,
...lıyor insana katkı
...esinde keşiflerin.

...muş Kristof Kolomb
...erika kıtasını
...muş Arşimed
...lığı, kaldıracı.

... bunların sayesinde
...lidir bugün dünya
...nlerin izinde
...yor yepyeni buluşlara.

KUBİLAY ANT

Resim : PINAR DOĞRUÖZ

ÇOCUĞA

Gül yüzünü artık güzel çocuk,
Bak doğaya, bak uçan kuşlara,
Ağlama, çatma kaşlarını artık,
Güzel günler seni bekliyor.

SİNAN TORTUM

ALİ'NİN CEVABI

Bir gün tarih dersinde öğretmen, Ali'ye sordu:

— Tarih dersini en güzel ve açık olarak kim anlatır.

Ali:

— Tarih kitabı öğretmenim.

SERHAT OZAN

ÖĞRETMENİM

Güler yüzle karşılar
Tatlı dille anlatır
Bana bilgiyi verir
Sevgili öğretmenim.

Anlamazsak eğer
Tekrar tekrar anlatır.
Sorar birer birer
Sevgili öğretmenim.

Derslere çok çalışır
Anlatırız su gibi
Hoş görüyle karşılar yanlışımı
Sevgili öğretmenim.

HÜSEYİN DENİZHAN

KİTAPLARIM

Yanlış yola gidenleri
Dönderir kitaplarım
Bilgi hazinesidir
Benim canım kitaplarım.

Öğrenirim her şeyi
O güzel kitaplardan
Başarının anahtarı
Benim canım kitaplarım.

KENAN ÇULHA

KİTAP SEVGİSİ

Kitap en iyi dostumuz
Gece gündüz uyumaz
Çalışır sanki durmadan
Kitabı çok severim ben

Kitapta her şey vardır
Matematik, Beden, Müzik
Kitaplar çeşit çeşit
Kitabı çok severim ben.

FATMA AKAY

BİR DÜNYA

Bir dünya düşünüyorum
Savaşın hüküm sürmediği.
Kardeşin kardeşi vurmadığı.
Barış dolu bir dünya.

Kötünün sözü geçmeyen
İyilerle dolup, taşan
Yeni, güzel yerleriyle
Barış dolu bir dünya.

HAKAN ERTAŞOĞLU

ÇOCUK KLÜBÜ

KİTAP KAZANAN OKURLARIMIZ

1. Kağan Ceylan (Ankara)
2. Erkan Özbay (İzmir)
3. Ömürsen Özipek (İstanbul)
4. Arzu Gökerlek (Ankara)
5. Barbaros Güney (İstanbul)
6. Altan Güvenni (İstanbul)
7. Ali Rıza Karaca (Balıkesir)
8. Orhan Bilgin (İstanbul)
9. İbrahim Taşören (İzmir)
10. İzzet Celal Erdinler (Mersin)
11. Günseli Yücel (Ankara)
12. Güney Altınay (Ankara)
13. Oya Sügür (Ankara)
14. Atilla Zorlu (Van)
15. Volkan Çınar (Ankara)
16. Taylan Ülker (Ankara)
17. Aşkın Suder (İstanbul)
18. Murat Saray (İzmir)
19. Erol Karakülah (Ankara)
20. Okan Özsoy (Adana)
21. Belma Taşkın (İstanbul)
22. Hüseyin Kuru (Düzce)
23. Aylin Gümüş (Ankara)
24. Günseli Korsan (İstanbul)
25. Salih Milli (İstanbul)
26. Nuray Çakır (Samsun)
27. Özer Erkal (Eskişehir)
28. Altay Yüceyaltırak (İstanbul)
29. Hüseyin Ballı (İzmir)
30. Ertuğ Türkmen (Adana)

MISTIK

Geminin arızası önemli mi kaptan?

YENİ ÇIKTI

DOST ELLER

Milliyet YAYINLARI

burhan günel

BİP®

Bip bip, bip.... bip....
Çocuklar sizinle tanışalım.
Bip benim adım.
Yeni ve üstün yapıştırıcıyım
Size biraz özelliklerimden söz edeyim.
Ambalajım, özel plastikten yapılmıştır.
Dayanıklı, esnektir.
Beni patlatamazsınız.
Kapağım tüpümün ağzını iyice kavrar.
Kapalıyken havayla temas etmem.
Bu yüzden kurumam.
İsterseniz akarım, isterseniz akmam.
İstemediğiniz yere asla bulaşmam.

PAMUK PRENSES

Benimle zevkli çalışırsınız.
Plastik yapıştırıcıyım,
Kuruyunca şeffaflaşırım.
Bundan sonra birlikte olacağız.
Pamuk Prenses ve Yedi Cücelerim'den dilediğinizi alın.
Masal serisini tamamlayın.
Boşalan tüplerimi sakın atmayın.
Birlikte neler neler oynayacağız.

BİP
"yeni ve üstün yapıştırıcı"

DENGE A.Ş. Abdülhamit Cad. 16/5 TAKSİM Tel 44 64 24-43 70 12-44 61 36

ASA

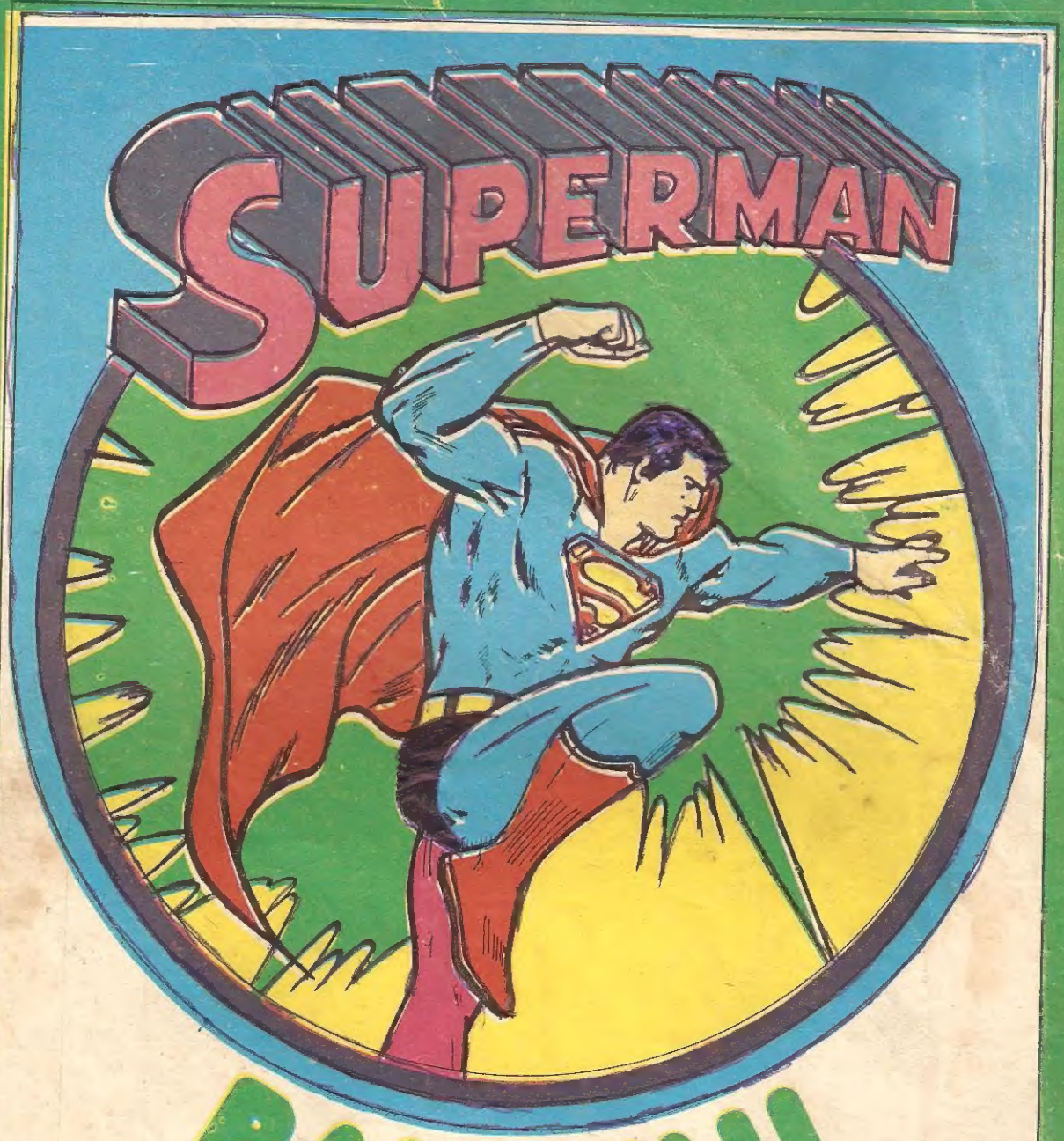

BALONLU ÇİKLET

Superman'ın serüvenleri Superman çikletlerinde...

DANDY